उपक्रम आय.सी.टी. विभागाचे,
सक्षमीकरण शिक्षकांचे

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद महाराष्ट्र, पुणे
यांना सादर करण्यात येणारा नवोपक्रम

सादरकर्ता
डॉ. संदिप अप्पाराव पवार
अधिव्याख्याता,
जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, रत्नागिरी

मार्गदर्शक
डॉ. गजानन पाटील
प्राचार्य,
जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, रत्नागिरी

सादरीकरणाचे शैक्षणिक वर्ष
२०२२-२३

जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, रत्नागिरी

अनुक्रमणिका

अ.नं.	तपशील	पृष्ठ क्र.
१	प्रस्तावना	१ – ५
२	नवोपक्रमाची गरज व महत्व	६
३	नवोपक्रमाची उद्दिष्टे	६
४	नवोपक्रमाचे नियोजन	६ – १५
	i) उपक्रमपूर्व स्थितीचे निरीक्षण	६
	ii) संबंधित व्यक्तींशी, तज्ज्ञांशी चर्चा	७
	iii) आवश्यक साधनांचा विचार	७
	iv) करावयाच्या कृतींचा क्रम	८
	v) उपक्रमोत्तर स्थितीचे निरीक्षण	९
	vi) कार्यवाहीचे टप्पे (वेळापत्रक)	९
	vii) उपक्रमासाठी इतरांची मदत	१०
	viii) उपक्रमासाठी सादर करावयाचे पुरावे	१०
५	नवोपक्रमाची कार्यपद्धती	१६ – २४
	I. पूर्वस्थितीचे निरीक्षण व त्यांच्या नोंदी	१६
	II. कार्यवाहीदरम्यान केलेली निरीक्षणे व माहिती संकलन	१७
	III. उपक्रम पूर्ण झाल्यावर केलेली निरीक्षणे व त्यांच्या नोंदी	१७
	IV. कार्यवाही करताना आलेल्या अडचणी	१८
	V. माहितीचे विश्लेषण : आलेख, तक्ते (आवश्यक वाटल्यास)	१९
६	नवोपक्रमाची यशस्विता/ फलनिष्पत्ती (उद्दिष्टानुसार)	२५ – २६
७	समारोप	२६
८	संदर्भसूची	२७
९	परिशिष्टे	२८

प्रतिज्ञापत्र

मी **डॉ. संदिप अप्पाराव पवार** प्रतिज्ञापत्र लिहून देतो की, या नवोपक्रम स्पर्धेसाठी सादर केलेला **"उपक्रम आय.सी.टी. विभागाचे, सक्षमीकरण शिक्षकांचे"** हा नवोपक्रम माझ्या स्वत:च्या शैक्षणिक उपक्रमांवर, अनुभवावर आधारित आहे. हा नवोपक्रम मला स्वत:ला सुचलेला आहे, काल्पनिक नाही. तसेच भारतीय अथवा विदेशी लेखकांच्या ग्रंथातील अथवा संशोधनातील माहितीच्या आधारे हा नवोपक्रम लिहिलेला नसून यामध्ये मला जाणवलेल्या समस्येचा सूक्ष्म अभ्यास करण्याचा मी प्रयत्न केलेला आहे. हा नवोपक्रम यापूर्वीच्या राज्यस्तरीय नवोपक्रम स्पर्धेसाठी सादर केलेला नाही. तसे आढळून आल्यास तो Copyright Act १९५७ खाली दाखलपात्र गुन्हा आहे याची मला कल्पना आहे.

स्पर्धकाची स्वाक्षरी

दिनांक : २५/११/२०२२

स्थळ : रत्नागिरी

नांव : डॉ. संदिप अप्पाराव पवार

कार्यालयाचा शिक्का

अधिव्याख्याता वर्ग-२,
जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था,
रत्नागिरी

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, **डॉ. संदिप अप्पाराव पवार** हे माझ्या कार्यालयात कार्यरत असून त्यांनी सादर केलेला **"उपक्रम आय.सी.टी. विभागाचे, सक्षमीकरण शिक्षकांचे"** हा नवोपक्रम शैक्षणिक वर्ष **२०२१-२२** मध्ये त्यांनी स्वत: राबविलेला असून ती त्यांच्या स्व परिश्रमाची फलश्रुती आहे. हा नवोपक्रम त्यांनी राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद महाराष्ट्र, पुणे मार्फत आयोजित यापूर्वीच्या राज्यस्तरीय नवोपक्रम स्पर्धेसाठी सादर केलेला नाही.

दिनांक : २५/११/२०२२ | कार्यालय प्रमुखाची स्वाक्षरी

स्थळ : रत्नागिरी | नांव : डॉ. गजानन पाटील

महाराष्ट्र शासन जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, रत्नागिरी

शिक्का : प्राचार्य,
जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था,
रत्नागिरी

नवोपक्रमाचे शीर्षक : "उपक्रम आय.सी.टी. विभागाचे, सक्षमीकरण शिक्षकांचे"

1) प्रस्तावना

कोरोना महामारीमुळे शिक्षकांना आय.सी.टी. आधारित अध्ययन-अध्यापन आणि नाविन्यपूर्ण तंत्रज्ञानावर मार्गदर्शन मिळण्यासाठी केंद्र व राज्य स्तरावरून अनेकविध प्रयत्न झाले. जिल्हास्तरावरून या प्रयत्नांना पाठबळ मिळण्यासाठी आय.सी.टी. विभागाने पुढाकार घेतला. शिक्षकांच्या आय.सी.टी. विषयक गरजांमधून तालुकानिहाय आय.सी.टी. कक्षांची निर्मिती झाली. विविध उपक्रम राबवून जिल्ह्यात तंत्रस्नेही चळवळ विकसित होऊ लागली आणि यातूनच चांगले काम केलेल्या तंत्रस्नेहींसाठी जिल्हास्तरावर आदर्श आय.सी.टी. शिक्षक पुरस्काराचा जन्म झाला. या सर्व प्रयत्नांमधून शिक्षकांच्या सक्षमीकरणाची वाटचाल सध्या दमदारपणे होत आहे. या सर्व प्रयत्नांची चर्चा सदरील नवोपक्रमामध्ये केली आहे.

1.1 आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेले उपक्रम

आय.सी.टी. कक्षामार्फत शिक्षकांना मार्गदर्शन मिळावे या हेतूने शैक्षणिक वर्ष 2021-22 मध्ये कोरोना कालावधीत व त्यानंतर विविध नाविन्यपूर्ण उपक्रम राबविण्यात आले. त्यापैकी काही ठळक उपक्रम पुढीलप्रमाणे-

मुलभूत (Basic) आय.सी.टी. कौशल्य प्रशिक्षण व इ-प्रमाणपत्र वितरण

मुलभूत (Basic) आय.सी.टी. कौशल्यांवर आधारित तीन दिवसीय ऑनलाईन तंत्रस्नेही प्रशिक्षण आयोजित करण्यात आले. यामध्ये मोबाईल टीव्ही, दूरदर्शन व रेडीओ चॅनेलच्या आधारे अध्ययन व अध्यापन, आय.सी.टी. आधारित अध्ययन व अध्यापन तंत्रे, इ-कंटेंट, इ-रिसोर्सेस, इ-मूल्यमापन तंत्रे, पीडीएफ, टायपिंग टूल्स, व्हिडीओ निर्मिती या विषयांवर आधारित तीन दिवसांत पाच सत्रांमध्ये शिक्षकांना मार्गदर्शन करण्यात आले. ही सर्व सत्रे DIET च्या युट्यूब चॅनेलवरून थेट प्रसारित करण्यात आली. त्यानंतर या सत्रांची परिणामकारकता पाहण्यासाठी Google form आधारित प्रश्नावली तयार करून प्रसारित करण्यात आली. यामध्ये सर्व सहभागी व्यक्तींना Google form + Certifyem द्वारे इ-प्रमाणपत्र वितरीत करण्यात आले.

अद्ययावत (Advance) आय.सी.टी. कौशल्य प्रशिक्षण व इ-प्रमाणपत्र वितरण

अद्ययावत (Advance) आय.सी.टी. कौशल्यांवर आधारित तीन दिवसीय ऑनलाईन तंत्रस्नेही प्रशिक्षण आयोजित करण्यात आले. यामध्ये अध्ययनाचे व्यवस्थापन (LMS), माहिती विश्लेषण तंत्रे, मोबाईल ॲप निर्मिती व प्रकाशन, सायबर गुन्हे व सायबर सुरक्षितता, पोस्टर व इन्फोग्राफिक

निर्मिती, इ-प्रमाणपत्र निर्मिती, MyGov प्रश्नमंजुषा, NCERT द्वारा राष्ट्रीय आय.सी.टी. पुरस्कार या विषयांवर आधारित तीन दिवसांत सहा सत्रांमध्ये शिक्षकांना मार्गदर्शन करण्यात आले. ही सर्व सत्रे DIET च्या युट्यूब चॅनेलवरून थेट प्रसारित करण्यात आली. त्यानंतर या सत्रांची परिणामकारकता पाहण्यासाठी Google form आधारित प्रश्नावली तयार करून प्रसारित करण्यात आली. यामध्ये सर्व सहभागी व्यक्तींना Google form + Certifyem द्वारे इ-प्रमाणपत्र वितरीत करण्यात आले.

तालुकानिहाय आय.सी.टी. कक्षाच्या WhatsApp गटांची निर्मिती व माहिती प्रसारण

प्रत्येक तालुक्यात आय.सी.टी. कक्ष स्थापन झाल्यानंतर Section based Google form च्या आधारे नांव नोंदणी करून तालुकानिहाय आय.सी.टी. कक्षाच्या WhatsApp गटांची निर्मिती करण्यात आली. हे सर्व गट सतत कार्यशील व अद्ययावत राहण्यासाठी प्रयत्न करण्यात आले. यासाठी केंद्र, राज्य व जिल्हास्तरावरून प्रसंगानुरूप येणारे ऑनलाईन/ ऑफलाईन उपक्रम, प्रशिक्षण, कोर्स, योजना, प्रश्नमंजुषा, उदबोधन, इ. च्या माहितीचा प्रसार व प्रचार तसेच MoE, NCERT official, MSCERT, DIET मार्फत यु-ट्यूब चॅनेलवरून थेट (live) प्रसारित होणाऱ्या उदबोधन सत्रांची माहिती, लिंक, पोस्टर, इ. प्रसारित करण्यात आले.

यशोगाथा (E-Content) निर्मिती व लेखन- ऑनलाईन उदबोधन सत्र

केंद्र, राज्य व जिल्हास्तरावरून दरवर्षी विविध कारणांसाठी Video, Audio, Info-graphic, Article, इ. स्वरूपात यशोगाथा तयार करून पाठविण्यासंबंधी शिक्षकांना आवाहन करण्यात येते. याबद्दल शिक्षक व पर्यवेक्षीय यंत्रणा यांना सर्वसमावेशक मार्गदर्शन मिळावे म्हणून आय.सी.टी. कक्षामार्फत यशोगाथा (E-Content) निर्मिती व लेखन कसे करावे यावर आधारित एकदिवसीय ऑनलाईन उदबोधन सत्र आयोजित करण्यात आले. हे सत्र DIET च्या युट्यूब चॅनेलवरून थेट प्रसारित करण्यात आले.

आय.सी.टी. आधारित आनंददायी शिक्षण- ऑनलाईन उदबोधन सत्र

आय.सी.टी. विषयक संसाधनांचा दि. 28/04/2020 चा शासन निर्णय आणि निपुण भारत अभियानाचा दि. 28/10/2021 चा शासन निर्णय यांना अनुसरून शिक्षकांना आय.सी.टी. आधारित आनंददायी शिक्षणाचे विविध मार्ग माहीत व्हावेत यासाठी जिल्हा परिषद, रत्नागिरी आणि आय.सी.टी. विभाग, DIET रत्नागिरी यांच्या संयुक्त विद्यमाने एकदिवसीय ऑनलाईन उदबोधन सत्र आयोजित करण्यात आले. हे सत्र DIET च्या युट्यूब चॅनेलवरून थेट प्रसारित करण्यात आले.

जिल्हा व तालुक्यांचे स्वतंत्र यु-ट्यूब चॅनेल व वार्षिक अंक आधारित फ्लिप बुक निर्मिती

कोरोना कालावधीत शिक्षणातील समग्र घटकांना मार्गदर्शन मिळावे यासाठी आय.सी.टी. विभाग, DIET रत्नागिरी मार्फत दिशा (**D**IET's **I**nitiative for **S**takeholders' **H**olistic **A**dvancement)- ऑनलाईन व्यावसायिक विकास मंच स्थापन करण्यात आला. यासाठी स्वतंत्र यु-ट्यूब चॅनेलची निर्मिती करण्यात आली. जिल्ह्याप्रमाणेच तालुक्यांचेही यु-ट्यूब चॅनेल असावेत यासाठी साधन व्यक्तींना मार्गदर्शन करून प्रत्येक तालुक्यातील गट साधन केंद्रांच्या (BRC) स्वतंत्र यु-ट्यूब चॅनेलची निर्मिती करण्यात आली. यावर चांगल्या यशोगाथा, शाळा भेटीचे व्हीडीओ, इ. अपलोड करण्यात येत आहेत.

कोरोना कालावधीतील DIET रत्नागिरीच्या कामगिरीवर आधारित वार्षिक अंक तयार करून तो फ्लिप बुकच्या स्वरूपात प्रकाशित करण्यात आला. जिल्ह्याप्रमाणेच प्रत्येक तालुक्याचेही वार्षिक अंक असावेत यासाठी कोरोना कालावधीतील कामकाजावर आधारित प्रत्येक तालुक्यातील गट साधन केंद्रांचा (BRC) वार्षिक अंक आय.सी.टी. कक्षामार्फत तयार करण्यात आला व तो फ्लिप बुक स्वरूपात प्रकाशित करण्यात आला.

जिल्हास्तरीय आदर्श आय.सी.टी. शिक्षक पुरस्कार

कोरोना कालावधीत शाळा बंद असतानाही शिक्षण सुरु ठेवण्याचे अनेक शिक्षकांनी प्रयत्न केले. आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेल्या उपक्रमांपासून प्रेरणा घेऊन बरेच शिक्षक तंत्रस्नेही बनले. जे आधीच तंत्रस्नेही होते त्यांनी उत्कृष्टतेकडे वाटचाल केली. या शिक्षकांचा यथोचित सन्मान व्हावा, त्यांना प्रेरणा व प्रोत्साहन मिळावे यासाठी राष्ट्रीय आदर्श आय.सी.टी. शिक्षक पुरस्कार, NCERT, नवी दिल्ली यांच्याप्रमाणेच जिल्हास्तरीय आदर्श आय.सी.टी. शिक्षक पुरस्काराचे नियोजन करण्यात आले. यासाठी चार टप्प्यांमध्ये रीतसर निवड प्रक्रिया राबविण्यात आली. 11 मे, 2022 राष्ट्रीय तंत्रज्ञान दिनादिवशी मा. डॉ. श्रीम. इंदुराणी जाखड, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, रत्नागिरी यांच्या हस्ते पुरस्कार वितरीत करण्यात आले. निवड प्रक्रियेसाठी चार टप्प्यांमध्ये एकूण 100 गुण निश्चित करण्यात आले. त्याचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे-

टप्पा-1 : पात्रता परीक्षा (Performance Test) : 30 गुण

1. विशेष शैक्षणिक अर्हता व पात्रता
2. ICT विषयक विशेष योग्यता, सामाजिक कार्य, पुरस्कार, इ.
3. सन 2019 ते 2022 पर्यंतचे ICT आधारित शैक्षणिक उपक्रम

4. ICT विषयक प्रमुख संकल्पनांचे ज्ञान (Knowledge Test)
5. ICT आधारित योजना/ प्रशासकीय कामकाजाचे ज्ञान

वरील निकषांच्या आधारे सहभागी शिक्षकांची Google Form+ Form Timer द्वारे 1 तासाची ऑनलाईन परीक्षा घेण्यात आली. सर्वाधिक गुणप्राप्त शिक्षकांमधून प्रत्येक विभागातून 3 पुरुष व 3 महिला शिक्षिका याप्रमाणे 12 जणांची खालील सर्व टप्प्यांसाठी निवड केली गेली.

टप्पा-2 : केंद्रप्रमुख शिफारस : 20 गुण

सचोटी, चारित्र्य, प्रमाणिकपणा, नेतृत्व कौशल्य, ICT विषयक कौशल्य, विनयशील, सहकार्यशील, क्रियाशील, सृजनशील या मुद्द्यांच्या आधारे केंद्रस्तरावर केंद्रप्रमुख यांचे मत निवडीसाठी विचारात घेतले गेले.

टप्पा-3 : गटशिक्षणाधिकारी शिफारस : 20 गुण

सचोटी, चारित्र्य, प्रमाणिकपणा, नेतृत्व कौशल्य, ICT विषयक कौशल्य, विनयशील, सहकार्यशील, क्रियाशील, सृजनशील या मुद्द्यांच्या आधारे तालुकास्तरावर गटशिक्षणाधिकारी यांचे मत निवडीसाठी विचारात घेतले गेले.

टप्पा-4 : दस्तऐवज पडताळणी व मुलाखत : 30 गुण

वरील तीनही टप्प्यांमध्ये यशस्वी ठरलेल्या उमेदवारांना जिल्हास्तरावर 1 : 3 याप्रमाणे मुलाखतीसाठी बोलावण्यात आले. जिल्हास्तरावर सर्वांची दस्तऐवज पडताळणी करून टप्पा- 1 ते 3 मध्ये चुकीची व खोटी माहिती सादर केलेल्या उमेदवारांची उमेदवारी रद्द करण्यात आली व त्यानंतरच उर्वरित शिक्षकांच्या खालीप्रमाणे मुलाखती घेण्यात आल्या.

1. सादरीकरण कौशल्य : 10 गुण

शिक्षकांनी मागील 3 शैक्षणिक वर्षात ICT आधारित केलेल्या कामकाजाचे 10 मिनिटांपर्यंत PPT/ Video च्या आधारे सादरीकरण केल्यानंतर स्पष्टीकरण, आत्मविश्वास, आशयाचा दर्जा, वेळेचे नियोजन या मुद्यांवर आय.सी.टी. कक्षामार्फत सादरीकरणाचे मूल्यमापन केले गेले.

2. ICT विषयक प्रात्यक्षिक : 10 गुण

शिक्षकांचे ICT विषयक प्रात्यक्षिक ज्ञान तपासण्यासाठी DIET च्या आय.सी.टी. लॅबमध्ये संगणकावर दोन प्रात्यक्षिके 10 मिनिटांपर्यंत पूर्ण करणे बंधनकारक होते. त्यानंतर 5 मिनिटे स्मार्ट फोनवर आधारित प्रात्यक्षिक घेण्यात आले. अचूकता, गतिशीलता, वेळेचे नियोजन या मुद्द्यांवर प्रात्यक्षिकांचे मूल्यमापन केले गेले.

3. प्रश्नोत्तरे चर्चा व एकूण प्रभाव : 10 गुण

ICT विषयक ज्ञान, विद्यार्थ्यांचे शिकणे सुलभ होण्यासाठी केलेले प्रयत्न, सहकारी शिक्षकांना दिलेले मार्गदर्शन, समस्या निराकरण, निर्णयशक्ती आणि एकूण प्रभाव तपासण्यासाठी तज्ज्ञांनी विचारलेल्या प्रश्नोत्तरांमधील शिक्षकांचा सहभाग व मत विचारात घेतले गेले.

वरीलप्रमाणे अत्यंत पारदर्शी निवड प्रक्रिया राबवून जिल्हास्तर आदर्श आय.सी.टी. शिक्षक पुरस्काराचे वितरण खालीप्रमाणे करण्यात आले-

अ.नं.	तक्ता क्र.1 : पुरस्काराचे विभाग (ICT)	संख्या	स्वरूप
1	प्राथमिक स्तर (1 ते 8) : पुरुष शिक्षक	1	प्रमाणपत्र, सन्मानचिन्ह व ICT कीट
2	प्राथमिक स्तर (1 ते 8) : महिला शिक्षिका	1	प्रमाणपत्र, सन्मानचिन्ह व ICT कीट
3	माध्यमिक, उच्च माध्यमिक व अध्यापक विद्यालय स्तर (9 ते 12 व D.El.Ed.) : पुरुष शिक्षक	1	प्रमाणपत्र, सन्मानचिन्ह व ICT कीट
4	माध्यमिक, उच्च माध्यमिक व अध्यापक विद्यालय स्तर (9 ते 12 व D.El.Ed.) : महिला शिक्षिका	1	प्रमाणपत्र, सन्मानचिन्ह व ICT कीट

जिल्हास्तरीय आदर्श BRC सदस्य पुरस्कार

तालुक्याच्या गटसाधन केंद्रामध्ये काम करणारे विषय साधन व्यक्ती, विशेष तज्ज्ञ व विशेष शिक्षक यांच्या सहकार्यामुळेच जिल्हा किंवा राज्यस्तरावरील कोणतेही काम, उपक्रम, प्रशिक्षण कार्यक्रम प्रभावी व यशस्वी होण्यास मदत होते. अनेकविध व व्यापक अशी कामे नि:स्वार्थी भावनेने करणाऱ्या व ICT चा वापर करून गतिमान कामकाज करणाऱ्या BRC सदस्यांना कौतुकाची थाप मिळावी, त्यांना प्रेरणा व प्रोत्साहन मिळावे यासाठी मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या हस्ते 11 मे, 2022 राष्ट्रीय तंत्रज्ञान दिनादिवशी पुरस्कार वितरीत करण्यात आले. पुरस्कार निवडीचे सर्व निकष, स्वरूप, इ. जिल्हास्तरीय आदर्श आय.सी.टी. शिक्षक पुरस्काराप्रमाणेच होते.

अ.नं.	तक्ता क्र.2 : पुरस्काराचे विभाग (BRC)	संख्या	स्वरूप
1	BEST BRP AWARD : विषय साधन व्यक्ती	1	प्रमाणपत्र, सन्मानचिन्ह व ICT कीट
2	BEST BRP AWARD : विषय तज्ज्ञ	1	प्रमाणपत्र, सन्मानचिन्ह व ICT कीट
3	BEST BRP AWARD : विशेष शिक्षक	1	प्रमाणपत्र, सन्मानचिन्ह व ICT कीट

2) नवोपक्रमाची गरज व महत्व

कोरोना महामारीमुळे शाळा बंद असल्याने शिक्षण सुरु ठेवण्यासाठी आय.सी.टी.ची साधने व तंत्रांचा वापर करून अनेक शिक्षक विविध मार्गांनी नाविन्यपूर्ण उपक्रम व प्रयोग राबवू लागले. या सर्व प्रयत्नांना पाठबळ देणे व शासनाच्या आय.सी.टी. विषयक नाविन्यपूर्ण बाबींची माहिती शिक्षकांना होणेसाठी आय.सी.टी. कक्षामार्फत उपक्रम राबविणे गरजेचे वाटले.

आय.सी.टी. विषयक कौशल्ये शिक्षकांनी आत्मसात करावीत, कोणत्याही समस्यांचे तात्काळ निराकरण होऊन शिक्षकांना मार्गदर्शन मिळावे आणि त्यांचे सक्षमीकरण होऊन तंत्रस्नेही शिक्षक चळवळ वृद्धिंगत व्हावी यासाठी हा नवोपक्रम हाती घेतला.

दरवर्षी NCERT, नवी दिल्ली यांच्यामार्फत राष्ट्रीय आदर्श आय.सी.टी. शिक्षक पुरस्कार दिला जातो. त्याच्या निवडीचे निकषही खूप उच्च दर्जाचे आहेत. असा पुरस्कार जिल्हास्तरावरही दिला गेला तर राष्ट्रीय पुरस्काराची तयारी होईल आणि चागंल्या शिक्षकांचा गुणगौरवही होईल यासाठी जिल्हास्तर आदर्श आय.सी.टी. शिक्षक पुरस्काराची रचना करणे महत्वाचे वाटले.

3) नवोपक्रमाची उद्दिष्टे

1. शिक्षकांच्या आय.सी.टी. कौशल्यविषयक गरजांची निश्चिती करणे.
2. शिक्षकांच्या आय.सी.टी. विषयक कौशल्यांच्या विकसनासाठी गरजाधिष्ठीत उपक्रमांची अंमलबजावणी करून प्रत्याभरण घेणे.
3. उल्लेखनीय काम करणारे आदर्श तंत्रस्नेही शिक्षक व BRC सदस्य यांचा गुणगौरव करणे.
4. आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेल्या उपक्रमांची परिणामकारकता अभ्यासणे.

4) नवोपक्रमाचे नियोजन

i) उपक्रमपूर्व स्थितीचे निरीक्षण

शैक्षणिक वर्ष 2019-20 मध्ये जिल्हा व तालुकास्तरावर दोन दिवसीय तंत्रस्नेही शिक्षक प्रशिक्षण संपन्न झाले. सदरील प्रशिक्षणाच्या अंमलबजावणी व अनुधावनावेळी असे लक्षात आले की, बहुतांशी शिक्षकांना आय.सी.टी. विषयक संसाधनांचा आपल्या अध्यापनात वापर करता येत नाही.

शैक्षणिक वर्ष 2020-21 व 2021-22 मध्ये कोरोना महामारीमुळे बरेच दिवस शाळा बंद होत्या. शिक्षण सुरु ठेवण्यासाठी सर्वच शिक्षकांना आय.सी.टी. विषयक संसाधनांची मदत घ्यावी लागली. काही तंत्रस्नेही शिक्षकांकडून इतर शिक्षकांना मदतही मिळाली परंतु बहुतांशी शिक्षकांना

आय.सी.टी. कौशल्यविषयक मार्गदर्शन खूप कमी प्रमाणात उपलब्ध झाले. बरेच शिक्षक अध्यापनातील आय.सी.टी. च्या वापराविषयी अनभिज्ञ दिसले.

कोविड कालावधीत केलेल्या सर्वेक्षणातून आय.सी.टी. विषयक संसाधनांचा वापर, विविध शैक्षणिक वेबसाईटस, मोबाईल अप्लीकेशन्स यांचा वापर कितपत करता येतो व आय.सी.टी. विषयक कोणत्या घटकावर मार्गदर्शन हवे यावर गुगल फॉर्म आधारित माहिति मिळवण्यात आली. शिक्षकांच्या आय.सी.टी. कौशल्यविषयक गरजा समजल्या.

ii) संबंधित व्यक्तींशी, तज्ज्ञांशी चर्चा

1. तत्कालीन मुख्य कार्यकारी अधिकारी डॉ. श्रीमती इंदुराणी जाखड यांच्या मार्गदर्शनाखाली काही उपक्रमांची निर्मिती व अंमलबजावणी करण्यात आली.
2. आय.सी.टी. कक्षाची निर्मिती व अंमलबजावणीसंदर्भात दर महिन्यास होणाऱ्या जिल्हा गुणवत्ता कक्षात चर्चा करण्यात आली. यामध्ये प्रत्येक तालुक्याच्या गटशिक्षणाधिकारी व तज्ज्ञ सदस्य यांचे अनुमोदन वारंवार मिळत गेले.
3. MKCL मुंबई चे रत्नागिरी जिल्हा समन्वयक श्री. संतोष कोलते (कोलते कॉम्प्यूटर्स, रत्नागिरी) यांचेसोबत तांत्रिक मुद्द्यांवर चर्चा करून विविध प्रकारचे ऑनलाईन उपक्रम राबविताना मदत व सल्ला घेण्यात आला.
4. खेड तालुक्याचे गटशिक्षणाधिकारी श्री. श्रीधर शिगवण यांनी त्यांच्या तालुक्यातील सर्व शिक्षकांनाआय.सी.टी. विषयक मार्गदर्शन करण्यासाठी जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्थेकडे मागणी नोंदविली. त्यांच्यासोबत झालेल्या चर्चेस अनुसरून उपक्रमांची निर्मिती व अंमलबजावणी करण्यात आली.

iii) आवश्यक साधनांचा विचार

सदरील नवोपक्रमाच्या पूर्ततेसाठी खालील साधनांचा वापर करण्यात आला आहे.

उद्दिष्टे	तक्ता क्र.3 : माहिती संकलन साधने	माहिती विश्लेषण तंत्रे
1. गरजांची निश्चिती करणे	1. तंत्रस्नेही प्रशिक्षण अनुधावन- पडताळा सूची 2. आय.सी.टी. कौशल्य विषयक पूर्व चाचणी- गुगल फॉर्म	टक्केवारी, सरासरी
2. उपक्रमांची अंमलबजावणी करून प्रत्याभरण घेणे	1. अंमलबजावणी- झूम ॲप, यु-ट्यूब चॅनेल, WhatsApp गट, इ. 2. प्रत्याभरण- गुगल फॉर्म फीडबॅक लिंक	टक्केवारी, सरासरी

उद्दिष्टे	तक्ता क्र.3 : माहिती संकलन साधने	माहिती विश्लेषण तंत्रे
3. आदर्श तंत्रस्नेही शिक्षक व BRC सदस्य यांचा गुणगौरव करणे	1. गुगल फॉर्म- पात्रता परीक्षा 2. ICT lab आधारित प्रात्यक्षिक परीक्षा- MS Office 3. दस्तऐवज पडताळणी 4. मुलाखत	टक्केवारी, सरासरी
4. आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेल्या उपक्रमांची परिणामकारकता अभ्यासणे	1. आय.सी.टी. कौशल्य विषयक पूर्व चाचणी- गुगल फॉर्म 2. आय.सी.टी. कौशल्य विषयक उत्तर चाचणी- गुगल फॉर्म	टक्केवारी, सरासरी, आलेख (Graphs)

iv) करावयाच्या कृतींचा क्रम

सदरील नवोपक्रम पूर्ततेसाठी खालील कृतींचा क्रमबद्ध पद्धतीने अवलंब करण्यात आला.

1. शिक्षकांच्या आय.सी.टी. कौशल्यविषयक गरजांचा शोध घेणे.
2. पर्यवेक्षीय यंत्रणेच्या मदतीने जिल्हा व तालुकास्तरावर आय.सी.टी. कक्ष स्थापन करणे.
3. तालुकानिहाय आय.सी.टी. कक्षाचे WhatsApp गट स्थापन करणे.
4. मागणीनिहाय प्रशिक्षण/ मार्गदर्शनाचे नियोजन करणे.
5. शिक्षकांना आय.सी.टी. कौशल्य विकसनासाठी मार्गदर्शन करणे.
   - तंत्रस्नेही प्रशिक्षण- मुलभूत स्तर (Basic)
   - तंत्रस्नेही प्रशिक्षण- अद्ययावत स्तर (Advance)
6. केंद्र, राज्य व जिल्हास्तरावरून येणारे उपक्रम, प्रशिक्षण, कोर्स, योजना, प्रश्नमंजुषा, इ. ची माहिती प्रसारित करणे आणि ऑनलाईन उदबोधन सत्रे आयोजित करणे.
7. जिल्हास्तरीय आदर्श आय.सी.टी. शिक्षक पुरस्काराचे नियोजन व अंमलबजावणी करणे.
   - ऑनलाईन पात्रता परीक्षा (Performance Test)
   - दस्तऐवज तपासणी (Document Verification)
   - आय.सी.टी. कौशल्यविषयक प्रात्यक्षिक परीक्षा (Demo)
   - जिल्हास्तरावर मुलाखती (Interview)
   - अंतिम निकाल व पुरस्कार वितरण समारंभ
8. जिल्हास्तरीय आदर्श BRC सदस्य पुरस्काराचे नियोजन व अंमलबजावणी करणे.
   - ऑनलाईन पात्रता परीक्षा (Performance Test)

- दस्तऐवज तपासणी (Document Verification)
- आय.सी.टी. कौशल्यविषयक प्रात्यक्षिक परीक्षा (Demo)
- जिल्हास्तरावर मुलाखती (Interview)
- अंतिम निकाल व पुरस्कार वितरण समारंभ

9. प्राप्त माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन करून आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेल्या उपक्रमांची परिणामकारकता अभ्यासणे.
10. नवोपक्रमाची अंतिम परिपूर्ती करणे.

v) उपक्रमोत्तर स्थितीचे निरीक्षण

जिल्हा व तालुकानिहाय आय.सी.टी. कक्ष कार्यान्वित झाल्यामुळे खालील बदल दिसून आले-

1. आय.सी.टी. विषयक कोणत्याही शंकांचे निरसन होण्यासाठी आणि मार्गदर्शन व माहिती मिळवण्यासाठी शिक्षक, पर्यवेक्षीय यंत्रणा स्वयंस्फूर्तीने आय.सी.टी. कक्षाची मदत घेऊ लागले.
2. शिक्षकांमध्ये आय.सी.टी. कक्षाचा सदस्य होण्याचे प्रमाण वाढले.
3. आय.सी.टी. विषयक शासन प्रयत्नांची माहिती झाली, तंत्रस्नेही शिक्षकांचे प्रमाण वाढले.
4. प्रत्येक तालुक्यात गट साधन केंद्राचे (BRC) स्वतंत्र यु-ट्यूब चॅनेल सुरु झाले.
5. आय.सी.टी. कक्षाने प्रसंगानुरूप मदत दिल्याने यशोगाथा लेखन, ऑनलाईन निष्ठा प्रशिक्षण 2.0, निष्ठा प्रशिक्षण 3.0, वरिष्ठ व निवड श्रेणी प्रशिक्षण, राज्य व जिल्हा आदर्श शिक्षक पुरस्कार, इ. यशस्वीपणे पार पडले.

vi) कार्यवाहीचे टप्पे (वेळापत्रक)

तक्ता क्र.4 : कार्यवाहीचे टप्पे	**वेळापत्रक**
पूर्वीच्या तंत्रस्नेही प्रशिक्षणाचे अनुधावन	शैक्षणिक वर्ष 2019-20
कोरोना कालावधीतील ऑनलाईन मार्गदर्शन	शैक्षणिक वर्ष 2020-21
तालुकास्तरीय आय.सी.टी. कक्षाची स्थापना, WhatsApp गटांची निर्मिती, उपयुक्त माहितीचा प्रचार-प्रसार	डिसेंबर, 2020 ते आजपर्यंत
तालुकास्तरीय आय.सी.टी. कक्षाची पुनर्रचना व सक्षमीकरण	जून, 2021
आय.सी.टी. कौशल्यविषयक पूर्वचाचणी	जुलै, 2021
ऑनलाईन तंत्रस्नेही प्रशिक्षण नियोजन व चर्चा	जुलै, 2021

तक्ता क्र.4 : कार्यवाहीचे टप्पे	**वेळापत्रक**
मुलभूत (Basic) आय.सी.टी.कौशल्य- ऑनलाईन तंत्रस्नेही प्रशिक्षण अंमलबजावणी व अनुधावन	ऑगस्ट, 2021
अद्ययावत (Advance) आय.सी.टी.कौशल्य- ऑनलाईन तंत्रस्नेही प्रशिक्षण अंमलबजावणी व अनुधावन	सप्टेंबर, 2021
माहितीचा प्रचार-प्रसार व उदबोधन सत्रांचे आयोजन	ऑक्टोबर, 2021 ते एप्रिल, 2022
आदर्श ICT शिक्षक व आदर्श BRC सदस्य पुरस्कार- नियोजन व अंमलबजावणी	एप्रिल, 2022 ते मे, 2022
आय.सी.टी. कौशल्यविषयक उत्तर चाचणी	जून, 2022

vii) उपक्रमासाठी इतरांची मदत

1. आय.सी.टी. कक्ष अंतर्गत विविधांगी ऑनलाईन उपक्रम राबविण्यामध्ये ICT विभाग, SCERT पुणे, जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, रत्नागिरी येथील प्राचार्य, सर्व अधिकारी, विषय सहायक आणि कर्मचारी यांची मोलाची मदत झाली.
2. आय.सी.टी. पुरस्कार निवड समिती तज्ज्ञ म्हणून DIET मधील अधिकारी श्री. सुशील शिवलकर, श्रीमती नम्रता शेजाळ, श्रीमती स्नेहल पेडणेकर, श्रीमती ज्योती निंबाळकर, श्रीमती दीपा सावंत, श्रीमती सीमा इंगळे यांची मदत झाली.
3. उपक्रमांच्या अंमलबजावणी व अनुधावनासाठी जिल्हा परिषद शिक्षण विभाग, तालुकास्तरावर गटशिक्षणाधिकारी, विस्तार अधिकारी, तंत्रस्नेही केंद्रप्रमुख, तंत्रस्नेही साधन व्यक्ती, तंत्रस्नेही माध्यमिक व प्राथमिक शिक्षक यांची मदत झाली.
4. प्रत्येक टप्प्यावरील उपक्रमांचे नियोजन व अंमलबजावणी करताना जिल्ह्यातील तंत्रस्नेही शिक्षक श्री. नारायण शिंदे, श्री. हनुमान गिराम, श्री. अमोल वाघमारे, श्री. मयुरेश माने यांची मदत झाली.
5. आय.सी.टी. कक्ष स्थापन केल्यानंतर प्रत्येक तालुक्यातील सायबर कॅफे/ खाजगी संगणक तज्ज्ञ यांची निमंत्रित सदस्य म्हणून मदत झाली.

viii) उपक्रमासाठी सादर करावयाचे पुरावे

आय.सी.टी. विषयक उपक्रमांसाठी सादर करावयाचे पुरावे पुढीलप्रमाणे-

अ.नं.	उपक्रमाचे नांव	तक्ता क्र.5 : पुराव्याचा तपशील
1	दिशा- ऑनलाईन व्यावसायिक विकास मंचची स्थापना	https://www.youtube.com/watch?v=yB0DdR1s89M&t=3132s
2	यशोगाथा (e-content) निर्मिती व लेखन- ऑनलाईन उदबोधन	https://www.youtube.com/watch?v=o0-dWFQSXwc
3	मुलभूत (Basic) आय.सी.टी. कौशल्य प्रशिक्षण व ऑनलाईन प्रश्नावली आधारित इ-प्रमाणपत्र वितरण	दिवस पहिला- https://www.youtube.com/watch?v=CDLCSkHL0mQ&t=3042s
		दिवस दुसरा- https://www.youtube.com/watch?v=LjcfnhQWIR4&t=4564s
		दिवस तिसरा- https://www.youtube.com/watch?v=jrYbeeAMieI&t=4017s
		ऑनलाईन प्रश्नावली व इ-प्रमाणपत्र वितरण लिंक : https://forms.gle/sXBmBZXaZswMxK4U6
4	अद्ययावत (Advance) आय.सी.टी. कौशल्य प्रशिक्षण व ऑनलाईन प्रश्नावली आधारित इ-प्रमाणपत्र वितरण	दिवस पहिला- https://www.youtube.com/watch?v=kY9b03JNYTY&t=3300s
		दिवस दुसरा- https://www.youtube.com/watch?v=PRsXNnYIn0k&t=487s
		दिवस तिसरा- https://www.youtube.com/watch?v=c6oXOInOxcI&t=1218s
		ऑनलाईन प्रश्नावली व इ-प्रमाणपत्र वितरण लिंक : https://forms.gle/sXBmBZXaZswMxK4U6
5	तालुकानिहाय आय.सी.टी. कक्षाच्या WhatsApp गटांची निर्मिती व माहिती प्रसारण	Section based Google form- नांव नोंदणी लिंक : https://forms.gle/T657tHsjXZ5emAbC8
		जिल्हास्तर ICT कक्ष WhatsApp गट : https://chat.whatsapp.com/Lkx4aD6S6noHt6Dx3U5LgW
		रत्नागिरी तालुका ICT कक्ष WhatsApp गट : https://chat.whatsapp.com/Ez0q3XI7nt96ItBWb3inCB
		राजापूर तालुका ICT कक्ष WhatsApp गट : https://chat.whatsapp.com/D29URDkhuSH1PkGWnynRiB
		लांजा तालुका ICT कक्ष WhatsApp गट : https://chat.whatsapp.com/Ddd1W0jstw53xY92AWpg8Y
		संगमेश्वर तालुका ICT कक्ष WhatsApp गट : https://chat.whatsapp.com/E75ABVpXyXJ6uCppqNEcEv
		गुहागर तालुका ICT कक्ष WhatsApp गट : https://chat.whatsapp.com/FfS9f39akS8HAXeo0k1MoB
		चिपळूण तालुका ICT कक्ष WhatsApp गट : https://chat.whatsapp.com/JoCm2vLBuRpL7HebG0jR72
		खेड तालुका ICT कक्ष WhatsApp गट : https://chat.whatsapp.com/BSjWRvqvmu97eSq9wUN65W

अ.नं.	उपक्रमाचे नांव	तक्ता क्र.5 : पुराव्याचा तपशील
		दापोली तालुका ICT कक्ष WhatsApp गट : https://chat.whatsapp.com/IAsiCny6gPd45553Dk5ubh
		मंडणगड तालुका ICT कक्ष WhatsApp गट : https://chat.whatsapp.com/EtpH2QiXNVaJrDPkInW82V
6	केंद्र , राज्य, जिल्हास्तरावरून येणाऱ्या उपक्रमांचे आय.सी.टी. कक्षामार्फत ऑनलाईन उदबोधन	शाळा स्वच्छता कृती आराखडा व कोबो ॲप्लिकेशन ऑनलाईन मार्गदर्शन : https://www.youtube.com/watch?v=ivjuRUL4lYQ&t=32s
		NAS 2021- Field Investigator ऑनलाईन प्रशिक्षण : https://www.youtube.com/watch?v=K2lWC2M1qec&t=1294s
		NAS 2021- Observer ऑनलाईन प्रशिक्षण : https://www.youtube.com/watch?v=BzK0uB6k0kA&t=2847s
		NAS 2021- Selected Schools ऑनलाईन प्रशिक्षण : https://www.youtube.com/watch?v=LYXd1vFRF6A&t=646s
		निष्ठा 2.0 ऑनलाईन मार्गदर्शन : https://www.youtube.com/watch?v=VKPNF5eaL5s&t=1963s
		निष्ठा 3.0 FLN ऑनलाईन मार्गदर्शन : https://www.youtube.com/watch?v=roRrUHr-uiY&t=1301s
		विद्यांजली वेब पोर्टल ऑनलाईन मार्गदर्शन : https://www.youtube.com/watch?v=qDj1m5chF1Y&t=1117s
7	ICT आधारित आनंददायी शिक्षण- ऑनलाईन उदबोधन सत्र	https://www.youtube.com/watch?v=pRTdCcWV-tY&t=3885s
8	जिल्हा व तालुक्यांचे स्वतंत्र यु-ट्यूब चॅनेल व वार्षिक अंक आधारित फ्लिप बुक निर्मिती	DIET रत्नागिरी YouTube Channel लिंक : https://www.youtube.com/@cmo792/streams DIET रत्नागिरी वार्षिक अंक- फ्लिप बुक लिंक : https://pubhtml5.com/umpu/ewva/
		रत्नागिरी तालुका YouTube Channel लिंक : https://www.youtube.com/channel/UC7cjAlymlprMdj1oNDGP3vQ रत्नागिरी तालुका वार्षिक अंक- फ्लिप बुक लिंक : https://online.pubhtml5.com/bhtxc/wjxw/#.Yfvtxlf8iPo.gmail
		राजापूर तालुका YouTube Channel लिंक : https://youtube.com/channel/UCV13D4Q1DEhBTVNR3foaRJQ राजापूर तालुका वार्षिक अंक- फ्लिप बुक लिंक : https://online.pubhtml5.com/ndai/rntq/
		लांजा तालुका YouTube Channel लिंक : https://youtube.com/channel/UCPiozDwQ251ALWrCuvsQd_A लांजा तालुका वार्षिक अंक- फ्लिप बुक लिंक : https://online.pubhtml5.com/evai/enaw/

अ.नं.	उपक्रमाचे नांव	तक्ता क्र.5 : पुराव्याचा तपशील
		संगमेश्वर तालुका YouTube Channel लिंक : https://youtube.com/channel/UChw0welFRiWMEzo2zpUxKhw संगमेश्वर तालुका वार्षिक अंक- फ्लिप बुक लिंक : https://online.fliphtml5.com/qzmyl/xaem/
		गुहागर तालुका YouTube Channel लिंक : https://youtube.com/channel/UCbliTFUEiCxeWPhXr7n2hnA गुहागर तालुका वार्षिक अंक- फ्लिप बुक लिंक :
		चिपळूण तालुका YouTube Channel लिंक : https://www.youtube.com/channel/UC1vXmPafr0pgeiMrU2BbaXg चिपळूण तालुका वार्षिक अंक- फ्लिप बुक लिंक :
		खेड तालुका YouTube Channel लिंक : https://www.youtube.com/channel/UCc_PEbyZ4BREepPdvqirlcg खेड तालुका वार्षिक अंक- फ्लिप बुक लिंक : https://online.pubhtml5.com/tzxt/pcjg/
		दापोली तालुका YouTube Channel लिंक : https://www.youtube.com/channel/UC5k_VjqekU_Z83_S78qMruw दापोली तालुका वार्षिक अंक- फ्लिप बुक लिंक : https://online.pubhtml5.com/gpkv/dbze/
		मंडणगड तालुका YouTube Channel लिंक : https://www.youtube.com/channel/UCIFMwxl_51NNkApf-Wgi5EQ मंडणगड तालुका वार्षिक अंक- फ्लिप बुक लिंक :
9	जिल्हास्तरीय आदर्श आय.सी.टी. शिक्षक पुरस्कार	ऑनलाईन पात्रता परीक्षा लिंक : https://forms.gle/Ra3UcEHWeUt2LMVN9
		पर्यवेक्षीय यंत्रणा शिफारस लिंक : https://forms.gle/rB82Kr6JtExVMTBAA
		आदर्श आय.सी.टी. शिक्षक पुरस्कार फोटो/ व्हिडीओ/ PPT लिंक : https://shorturl.at/lnCW8
		सहभाग प्रमाणपत्र लिंक : https://forms.gle/gTcpy3i7Dtsh81iX8
10	जिल्हास्तरीय आदर्श BRC सदस्य पुरस्कार	ऑनलाईन पात्रता परीक्षा लिंक : https://forms.gle/DMhfNXbK4Kt4wgdR7
		पर्यवेक्षीय यंत्रणा शिफारस लिंक : https://forms.gle/jR7ewcuUcwzUcBov5
		आदर्श BRC सदस्य पुरस्कार फोटो/ व्हिडीओ/ PPT लिंक : https://shorturl.at/tyR15
		सहभाग प्रमाणपत्र लिंक : https://forms.gle/gTcpy3i7Dtsh81iX8

आयसीटीविषयक विविध उपक्रमांचे पोस्टर्स

कार्यक्रम पत्रिका, आयसीटी पुरस्कार विजेते शिक्षक व BRC सदस्य

आयसीटी कीट व सन्मानचिन्ह

आयसीटी पुरस्कार टप्पे- दस्तऐवज तपासणी, प्रात्यक्षिक, मुलाखत

आयसीटी व BRC सदस्य पुरस्कार- एकत्रित छायाचित्र

आयसीटी शिक्षक पुरस्काराचे प्रमाणपत्र

BRC सदस्य पुरस्काराचे प्रमाणपत्र

5) नवोपक्रमाची कार्यपद्धती

I. पूर्वस्थितीचे निरीक्षण व त्यांच्या नोंदी

यापूर्वी झालेल्या जिल्हा व तालुकास्तरीय तंत्रस्नेही शिक्षक प्रशिक्षणाचे अनुधावन करण्यात आले. जिल्ह्यातील 29 साधन व्यक्ती यांनी प्रत्येकी एक याप्रमाणे यादृच्छीक पद्धतीने 29 शाळा भेटी केल्या. पडताळा सूचीच्या आधारे निरीक्षण केले आणि प्राप्त माहितीतून सद्य:स्थिती लक्षात आली.

शिक्षकांकडे आय.सी.टी. कौशल्य कितपत आहे, कोणत्या बाबींवर मार्गदर्शन आवश्यक आहे तसेच शासन स्तरावरील आय.सी.टी. विषयक उपक्रमांची जाणीव-जागृती पाहण्यासाठी गुगल फॉर्म आधारित 25 प्रश्नांची पूर्व चाचणी घेण्यात आली. यामधून प्राप्त माहितीच्या नोंदी पुढीलप्रमाणे-

प्रश्न क्र.	तक्ता क्र.6 : मोबाईल ॲप्लिकेशन्स	शिक्षक प्रतिसादाचे मुद्दे व संख्या				
		प्रभावीपणे वापरत आहे	समाधान-कारकपणे वापरत आहे	माहित आहे पण वापरलेले नाही	माहित नाही	एकूण संख्या
1 ते 11	सरासरी शिक्षक प्रतिसाद संख्या	8	39	65	11	123

प्रश्न क्र.	तक्ता क्र.7 : शासन स्तरावरील ICT विषयक उपक्रम	शिक्षक प्रतिसादाचे मुद्दे व संख्या				
		प्रभावीपणे वापरत आहे	समाधान-कारकपणे वापरत आहे	माहित आहे पण वापरलेले नाही	माहित नाही	एकूण संख्या
12 ते 22	सरासरी शिक्षक प्रतिसाद संख्या	5	26	62	30	123

प्रश्न क्र.	तक्ता क्र.8 : शिक्षकांचे मत	शिक्षक प्रतिसादाचे मुद्दे व संख्या			
		होय	नाही	सांगता येत नाही	एकूण संख्या
23	वरील सर्व मार्गांचा वापर करून शाळा बंद असल्या तरी मुलांचे शिक्षण सुरु राहील याची खात्री वाटणारे शिक्षक	85	4	34	123
24	वरील सर्व मार्गांचा वापर करून शिक्षण सुरु ठेवण्यासाठी पालकांना यशस्वीपणे उदबोधन करता येईल असे वाटणारे शिक्षक	76	9	38	123
25	वरील सर्व मार्गांचा वापर करून शिक्षण सुरु ठेवण्यासाठी आपल्या अध्यापनाचे यशस्वीपणे नियोजन करता येईल असे वाटणारे शिक्षक	76	4	43	123

II. कार्यवाहीदरम्यान केलेली निरीक्षणे व माहिती संकलन

1. मुलभूत (Basic) व अद्ययावत (Advance) आय.सी.टी. कौशल्यांवर आधारित प्रत्येकी तीन दिवसीय ऑनलाईन तंत्रस्नेही प्रशिक्षणाच्या अंमलबजावणीनंतर पुढील माहिती प्राप्त झाली-

<table>
<tr><th rowspan="2">अ.नं.</th><th rowspan="2">तक्ता क्र.9 :
उपक्रमाचे नांव</th><th colspan="3">ऑनलाईन सहभागी शिक्षक संख्या</th><th rowspan="2">प्रत्याभरण दिलेल्या शिक्षकांची संख्या</th><th rowspan="2">इ-प्रमाणपत्र प्राप्त केलेल्या शिक्षकांची संख्या</th></tr>
<tr><th>दिवस-1</th><th>दिवस-2</th><th>दिवस-3</th></tr>
<tr><td>1</td><td>मुलभूत (Basic) आय.सी.टी. कौशल्यांवर आधारित ऑनलाईन तंत्रस्नेही प्रशिक्षण</td><td>3500</td><td>2200</td><td>1400</td><td rowspan="2">82</td><td rowspan="2">80</td></tr>
<tr><td>2</td><td>अद्ययावत (Advance) आय.सी.टी. कौशल्यांवर आधारित ऑनलाईन तंत्रस्नेही प्रशिक्षण</td><td>900</td><td>600</td><td>650</td></tr>
</table>

2. जिल्हा व तालुकानिहाय आय.सी.टी. कक्षाच्या WhatsApp गटांची निर्मिती केल्यानंतर जिल्ह्याच्या गटात एकूण 95 तर 9 तालुक्यांच्या गटात एकूण 370 प्राथमिक, माध्यमिक शिक्षक स्वयंस्फूर्तीने सहभागी झाले.
3. जिल्ह्याचे स्वतंत्र यु-ट्यूब चॅनेल स्थापित झाल्यानंतर त्यावरून अनेकविध उदबोधन सत्रे आयोजित करण्यात आली. यापासून प्रेरणा घेऊन 9 तालुक्याच्या BRC चे स्वतंत्र यु-ट्यूब चॅनेल स्थापित झाले. याप्रमाणेच DIET च्या वार्षिक अंक आधारित फ्लिप बुकचे प्रकाशन झाल्यानंतर यापासून प्रेरणा घेऊन 9 तालुक्याच्या BRC चे वार्षिक अंक आधारित फ्लिप बुकचेही प्रकाशन झाले. अनेक तज्ज्ञ व पर्यवेक्षीय यंत्रणा यांनी या उपक्रमास नावाजले.
4. एकूण चार टप्प्यांमध्ये निवड प्रक्रिया राबवून जिल्हास्तर आदर्श ICT शिक्षक पुरस्कार व जिल्हास्तर आदर्श BRC सदस्य पुरस्कार यासाठी जिल्ह्यातून एकूण 100 शिक्षक, पर्यवेक्षीय यंत्रणा, साधन व्यक्ती, नातेवाईक व पालक ऑफलाईन उपस्थित होते. एकूण 7 जणांना पुरस्कार देऊन गौरविण्यात आले. समारंभामध्ये विजेत्यांच्या कामाची ओळख म्हणून प्रत्येकी 3 मिनिटांचे व्हिडीओ प्रदर्शित करण्यात आले त्यामुळे कार्यक्रम बहारदार झाला.

III. उपक्रम पूर्ण झाल्यावर केलेली निरीक्षणे व त्यांच्या नोंदी

आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेल्या विविध उपक्रमांमुळे शिक्षकांकडे आय.सी.टी. कौशल्य कितपत प्राप्त झाले आहे, तसेच शासन स्तरावरील आय.सी.टी. विषयक उपक्रमांची

जाणीव-जागृती पाहण्यासाठी पूर्व चाचणीत विचारलेल्या 25 प्रश्नांवर आधारित गुगल फॉर्म- उत्तर चाचणी घेण्यात आली. यामधून प्राप्त माहितीच्या नोंदी पुढीलप्रमाणे-

प्रश्न क्र.	**तक्ता क्र.10 : मोबाईल ॲप्लिकेशन्स**	**शिक्षक प्रतिसादाचे मुद्दे व संख्या**				
		प्रभावीपणे वापरत आहे	**समाधान-कारकपणे वापरत आहे**	**माहित आहे पण वापरलेले नाही**	**माहित नाही**	**एकूण संख्या**
1 ते 11	सरासरी शिक्षक प्रतिसाद संख्या	44	42	31	6	123

प्रश्न क्र.	**तक्ता क्र.11 : शासन स्तरावरील ICT विषयक उपक्रम**	**शिक्षक प्रतिसादाचे मुद्दे व संख्या**				
		प्रभावीपणे वापरत आहे	**समाधान-कारकपणे वापरत आहे**	**माहित आहे पण वापरलेले नाही**	**माहित नाही**	**एकूण संख्या**
12 ते 22	सरासरी शिक्षक प्रतिसाद संख्या	16	42	52	13	123

प्रश्न क्र.	**तक्ता क्र.12 : शिक्षकांचे मत**	**शिक्षक प्रतिसादाचे मुद्दे व संख्या**			
		होय	**नाही**	**सांगता येत नाही**	**एकूण संख्या**
23	वरील सर्व मार्गांचा वापर करून शाळा बंद असल्या तरी मुलांचे शिक्षण सुरु राहील याची खात्री वाटणारे शिक्षक	68	35	20	123
24	वरील सर्व मार्गांचा वापर करून शिक्षण सुरु ठेवण्यासाठी पालकांना यशस्वीपणे उदबोधन करता येईल असे वाटणारे शिक्षक	96	16	11	123
25	वरील सर्व मार्गांचा वापर करून शिक्षण सुरु ठेवण्यासाठी आपल्या अध्यापनाचे यशस्वीपणे नियोजन करता येईल असे वाटणारे शिक्षक	103	7	13	123

IV. कार्यवाही करताना आलेल्या अडचणी

1. आय.सी.टी. कक्षामार्फत विविध उपक्रम राबविताना नेटवर्क समस्या, झूम ॲपची 100 सहभागींची मर्यादा, इ. तांत्रिक समस्या जाणवल्या.
2. कोरोना कालावधीमुळे आय.सी.टी. कक्षाच्या ऑफलाईन सभा घेणे जमले नाही.
3. शिक्षकांच्या गरजांधिष्टीत आय.सी.टी. विषयक उपक्रमांची अंमलबजावणी करताना व्यक्तीभिन्नता लक्षात घेऊन शंकानिरसन, वैयक्तिक मार्गदर्शन करणे जमले नाही.

4. ऑनलाईन प्लॅटफॉर्मच्या नैसर्गिक व तांत्रिक मर्यादांमुळे काही उपक्रमांचे सखोल मार्गदर्शन करण्यात अडचणी आल्या.
5. सर्व उपक्रम शून्य खर्चात राबविले गेले तथापि काही उपक्रमांच्या अंमलबजावणीसाठी आर्थिक अडचणी आल्या.

V. माहितीचे विश्लेषण : आलेख, तक्ते (आवश्यक वाटल्यास)

सदरील नवोपक्रमाच्या माहितीचे विश्लेषण उद्दिष्टनिहाय पुढीलप्रमाणे केले आहे-

1. पूर्वीच्या तंत्रस्नेही प्रशिक्षणाचे अनुधावन- पडताळा सूचीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन

शैक्षणिक वर्ष 2019-20 मध्ये साधन व्यक्ती यांनी शाळा भेटी केल्या. त्यामध्ये त्यांनी वापरलेल्या पडताळा सूचीचे विश्लेषण पुढीलप्रमाणे केले आहे-

अ. नं.	तक्ता क्र.13 : अनुधावनाचे मुद्दे	प्रतिसाद व त्यांची टक्केवारी		
		नेहमी	कधी कधी	कधीच नाही
1	अध्ययन-अध्यापनात विविध Andriod Apps चा वापर करतात का?	10 (34%)	17 (59%)	2 (7%)
2	शैक्षणिक कामकाजासाठी विविध Educational Softwares चा वापर करतात का?	5 (17%)	23 (79%)	1 (3%)
3	अभ्यासक्रमावर आधारित Video/ Audio/ Multimedia Programme तयार करतात का?	16 (55%)	0 (0%)	13 (45%)
4	Genie/ Diksha/ Mitra App मधील E-Content चा वापर अध्यापनात करतात का?	13 (45%)	3 (10%)	13 (45%)
5	स्वत:चा किंवा शाळेचा Blog/ Website/ YouTube Channel तयार केले असेल तर त्याचा वापर करतात का?	5 (17%)	10 (34%)	14 (48%)
6	शाळेत सहकारी शिक्षकांना तंत्रज्ञानाबाबत मार्गदर्शन करतात का?	17 (59%)	12 (41%)	0 (0%)
7	केंद्र परिषदेत तंत्रज्ञानाधारीत अध्यापनावर मार्गदर्शन करतात का?	16 (55%)	12 (41%)	1 (3%)
8	मुलांना विविध तंत्रज्ञान साधने हाताळण्याची संधी देतात का?	18 (62%)	9 (31%)	2 (7%)
9	शालेय समस्या निराकरणासाठी तंत्रज्ञानाची मदत घेतात का?	14 (48%)	14 (48%)	1 (3%)
10	नाविन्यपूर्ण तंत्रज्ञानाचा अध्यापनात वापर करताना शिक्षकांना समस्या/ अडथळे येतात का?	20 (69%)	7 (24%)	2 (7%)

वरील तक्त्याचे निरीक्षण केले असता असे अर्थनिर्वचन करता येते की,

1. 45% शिक्षकांना अभ्यासक्रमावर आधारित Video/ Audio/ Multimedia Programme तयार करता येत नाहीत.

2. 45% शिक्षकांना आपल्या अध्यापनात e-content चा वापर करता येत नाही.
3. 48% शिक्षक स्वत:चा किंवा शाळेचा Blog/ Website/ YouTube Channel अध्यापनात वापर करत नाहीत.
4. नाविन्यपूर्ण तंत्रज्ञानाचा अध्यापनात वापर करताना 69% शिक्षकांना समस्या/ अडथळे येतात.

2. मुलभूत व अद्ययावत आय.सी.टी. प्रशिक्षणाच्या प्रत्याभरणासाठी भरून घेतलेल्या गुगल फॉर्म लिंकचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन

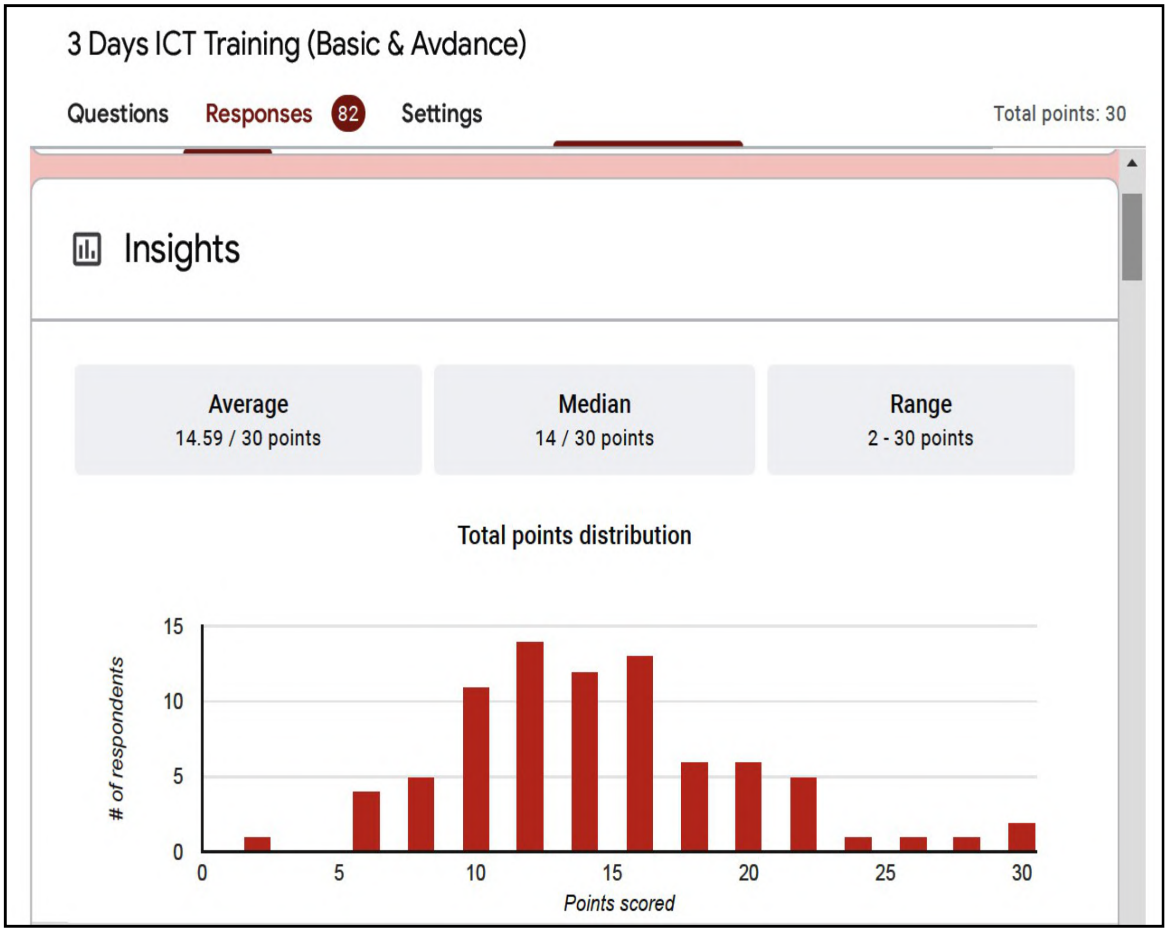

आलेख क्र. 1

वरील आलेख क्र.1 चे निरीक्षण केले असता असे अर्थनिर्वचन करता येते की, मुलभूत व अद्ययावत आय.सी.टी. प्रशिक्षणाच्या अंमलबजावणीनंतर घेण्यात आलेल्या चाचणीमध्ये एकूण 82 शिक्षकांना 30 पैकी सरासरी 15 (50%) गुण मिळाले आहेत.

3. ICT आधारित आनंददायी शिक्षण- ऑनलाईन उदबोधन कार्यक्रम प्रत्याभरणासाठी भरून घेतलेल्या गुगल फॉर्म लिंकचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन

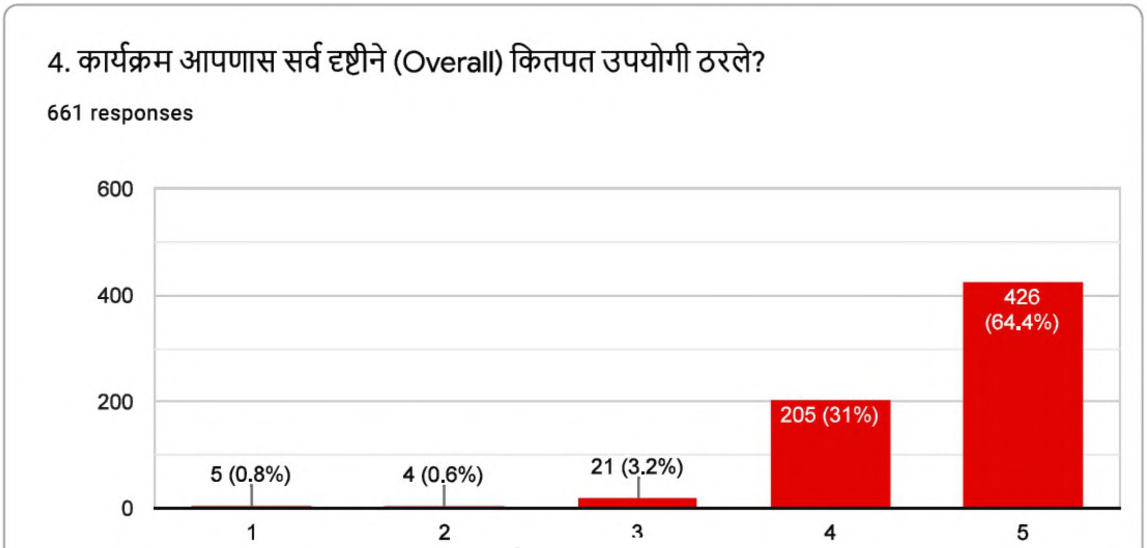

आलेख क्र. 2

वरील आलेख क्र.2 चे निरीक्षण केले असता असे अर्थनिर्वचन करता येते की, ICT आधारित आनंददायी शिक्षण- उदबोधन कार्यक्रम 661 पैकी 426 (64.40%) शिक्षकांना सर्व दृष्टीने अत्यंत उपयोगी ठरले.

4. यशोगाथा (E-Content) निर्मिती व लेखन उदबोधन सत्र प्रत्याभरणासाठी भरून घेतलेल्या गुगल फॉर्म लिंकचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन

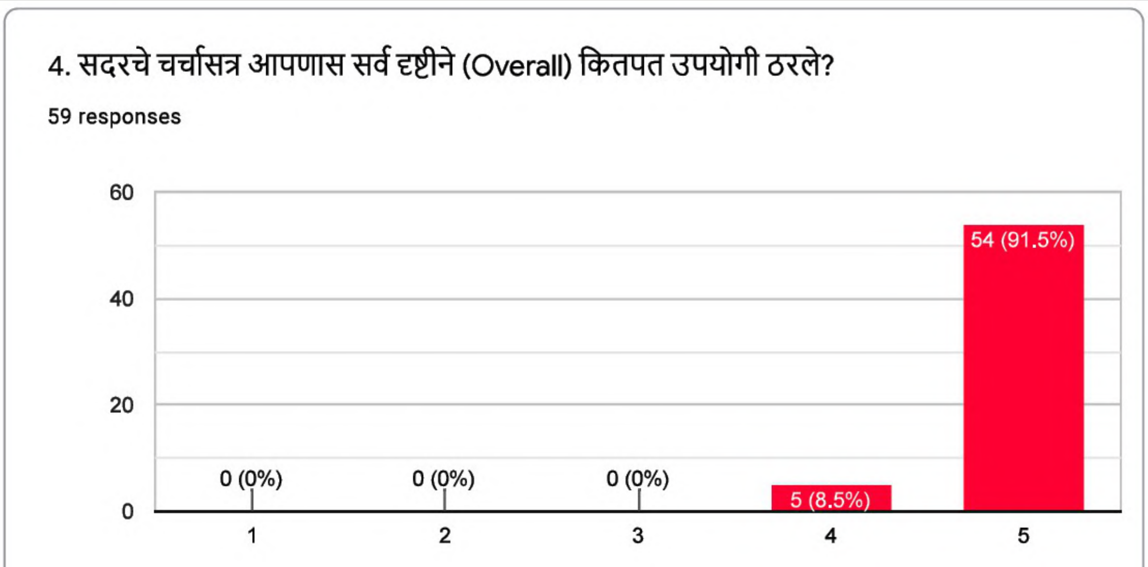

आलेख क्र. 3

वरील आलेख क्र.3 चे निरीक्षण केले असता असे अर्थनिर्वचन करता येते की, यशोगाथा निर्मिती व लेखन उदबोधन सत्र 59 पैकी 54 (91.50%) शिक्षकांना सर्व दृष्टीने अत्यंत उपयोगी ठरले.

5. आदर्श ICT शिक्षक व BRC सदस्य पुरस्कार- पात्रता परीक्षाविषयक प्रत्याभरणासाठी भरून घेतलेल्या गुगल फॉर्म लिंकचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन

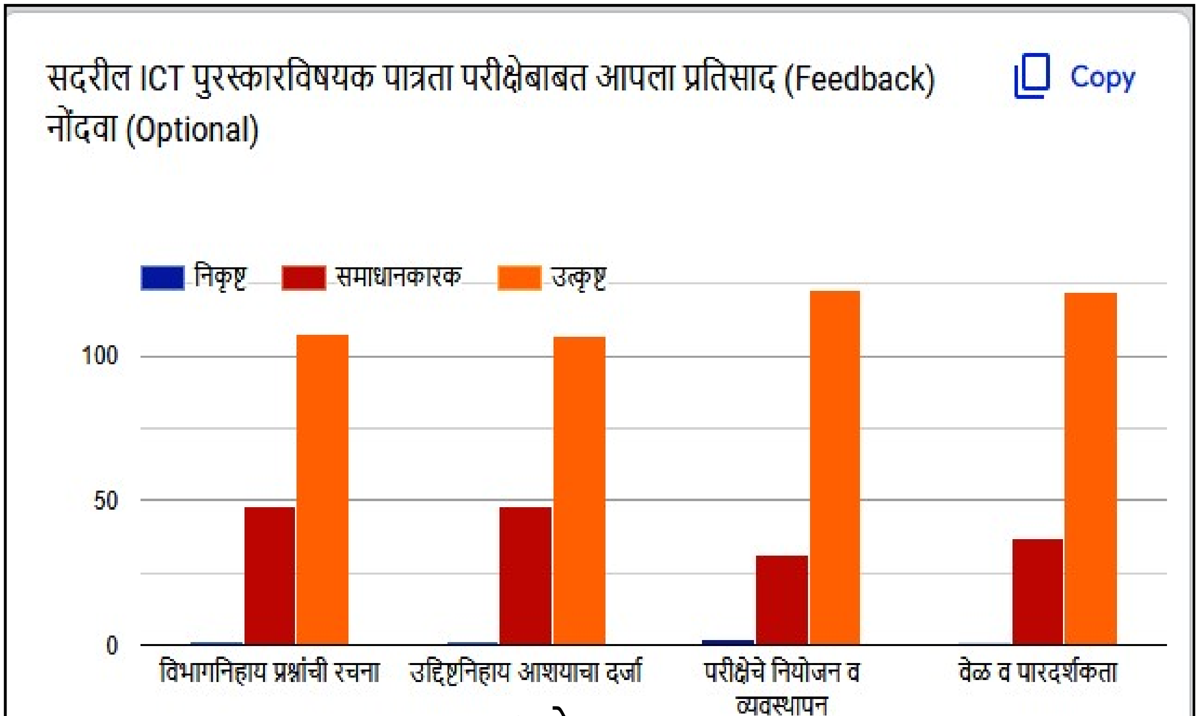

आलेख क्र. 4

वरील आलेख क्र. 4 चे निरीक्षण केले असता असे अर्थनिर्वचन करता येते की, जिल्हास्तर आदर्श ICT शिक्षक व BRC सदस्य पुरस्कार- पात्रता परीक्षाविषयक प्रत्याभरण लिंक भरलेल्या 162 पैकी 100 हून अधिक शिक्षक विभागनिहाय प्रश्नांची रचना, उद्दिष्टनिहाय आशयाचा दर्जा, परीक्षेचे नियोजन व व्यवस्थापन आणि वेळ व पारदर्शकता "उत्कृष्ट" होती असे म्हणतात.

6. आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेल्या उपक्रमांची परिणामकारकता अभ्यासण्यासाठी आय.सी.टी. कौशल्य विषयक पूर्व चाचणी व उत्तर चाचणीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन

तक्ता क्र.14 : चाचणी	**सहभागी संख्या**	**प्रश्न संख्या**	**एकूण गुण**	**प्राप्त गुणांची सरासरी**
आय.सी.टी. कौशल्य विषयक पूर्व चाचणी	123	25	25	**8.91**
आय.सी.टी. कौशल्य विषयक उत्तर चाचणी	123	25	25	**15.11**

तक्ता क्र.15 : निकषनिहाय पूर्व चाचणी व उत्तर चाचणीतील शिक्षक संख्या व त्यांचे प्रमाण				
चाचणी	**1 ते 10 गुण** मदतीची गरज (Below Basic)	**11 ते 15 गुण** मुलभूत (Basic)	**16 ते 20 गुण** समाधानकारक (Proficient)	**21 ते 25 गुण** अद्ययावत (Advance)
आय.सी.टी. कौशल्यविषयक पूर्व चाचणी (O_1)	85 (69.11%)	25 (20.33%)	12 (9.76%)	1 (0.81%)
आय.सी.टी. कौशल्यविषयक उत्तर चाचणी (O_2)	19 (15.45%)	51 (41.46%)	34 (27.64%)	19 (15.45%)
फरक (O_2- O_1)	-66 (-53.66%)	26 (21.14%)	22 (17.89%)	18 (14.63%)

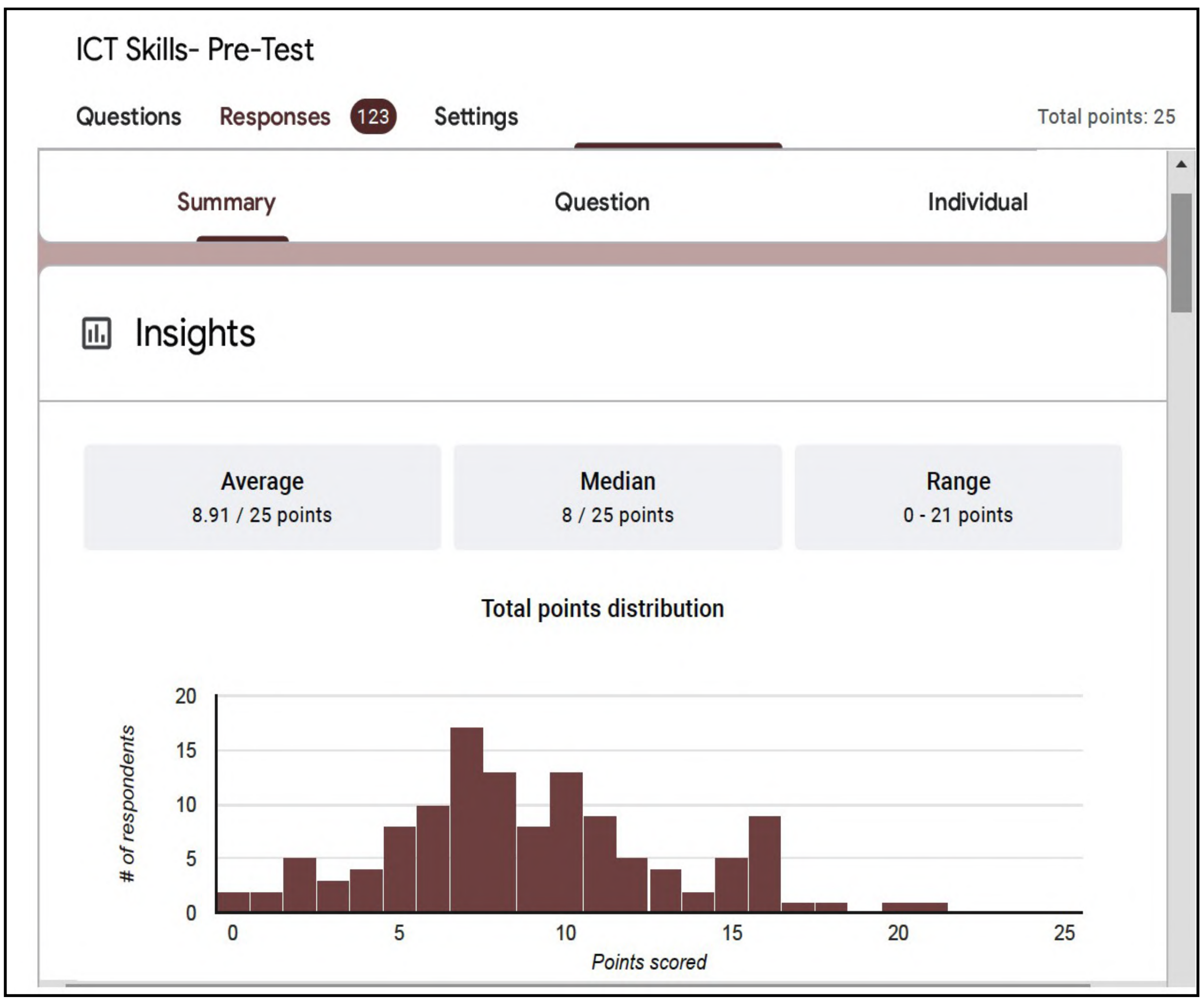

आलेख क्र. 5

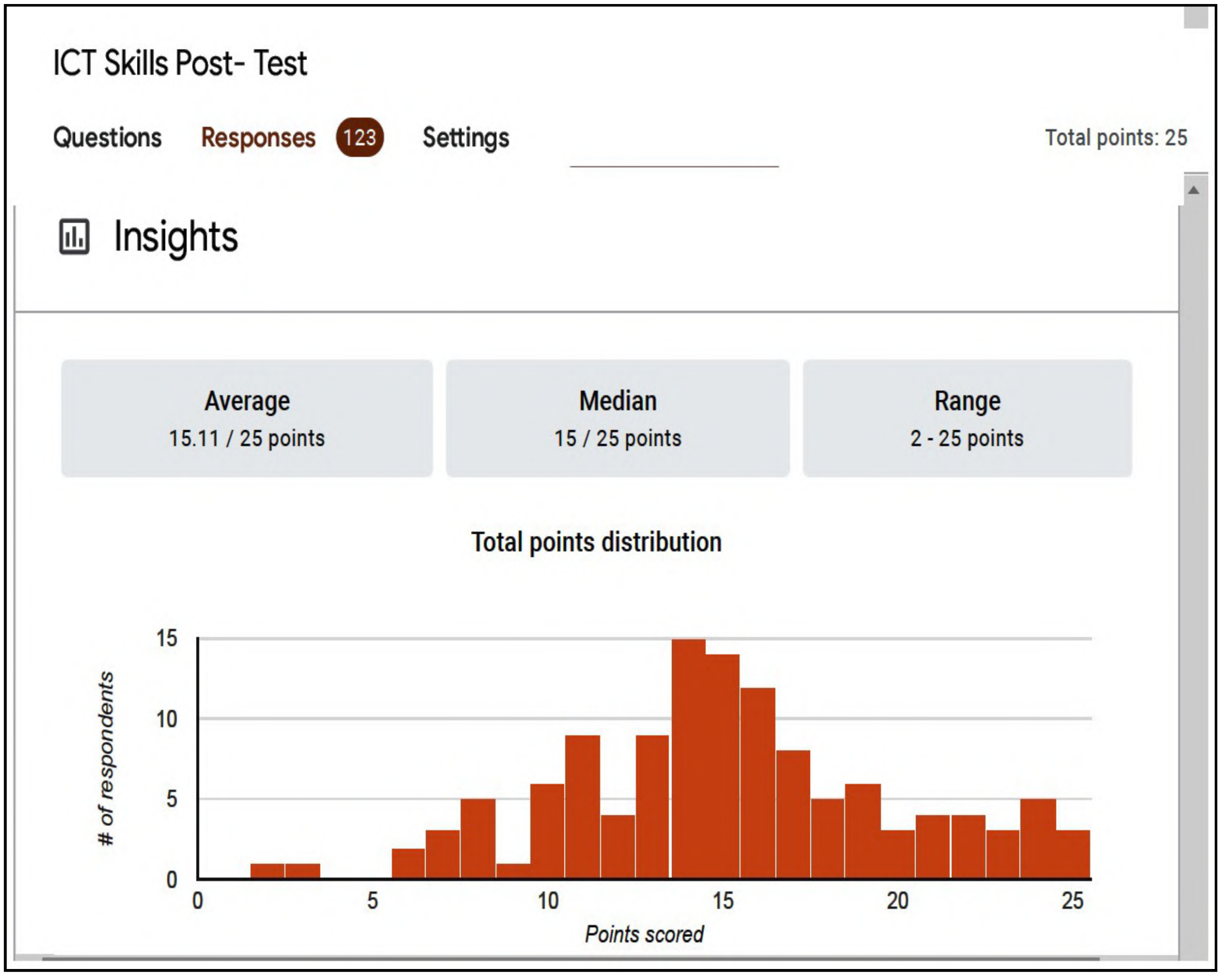

आलेख क्र. 6

वरील तक्ता क्र. 14 व तक्ता क्र. 15 तसेच आलेख क्र. 5 व आलेख क्र. 6 चे निरीक्षण केले असता आय.सी.टी. कौशल्य विषयक पूर्व चाचणी व उत्तर चाचणीतील शिक्षकांच्या प्रतिसादावरून असे अर्थनिर्वचन करता येते की,

1. मदतीची गरज असलेल्या (Below Basic) स्तरावरील शिक्षकांचे प्रमाण आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेल्या उपक्रमांमुळे 66 (53.66%) ने कमी झाले.
2. मुलभूत स्तरावर (Basic) असलेल्या शिक्षकांचे प्रमाण आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेल्या उपक्रमांमुळे 26 (21.14%) ने वाढले.
3. समाधानकारक (Proficient) स्तरावर असलेल्या शिक्षकांचे प्रमाण आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेल्या उपक्रमांमुळे 22 (17.89%) ने वाढले.
4. अद्ययावत (Advance) स्तरावर असलेल्या शिक्षकांचे प्रमाण आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेल्या उपक्रमांमुळे 18 (14.63%) ने वाढले.

6) नवोपक्रमाची यशस्विता/ फलनिष्पत्ती (उद्दिष्टानुसार)

उद्दिष्टानुसार नवोपक्रमाची यशस्विता/ फलनिष्पत्ती पुढीलप्रमाणे मांडली आहे-

उद्दिष्ट क्र. 1 : शिक्षकांच्या आय.सी.टी. कौशल्यविषयक गरजांची निश्चिती करणे.

1. नाविन्यपूर्ण तंत्रज्ञानाचा अध्यापनात वापर करताना बहुतांशी शिक्षकांना समस्या येतात.
2. काही शिक्षकांना अभ्यासक्रमावर आधारित Video/ Audio/ Multimedia Programme तयार करता येत नाहीत.
3. काही शिक्षकांना आपल्या अध्यापनात e-content चा वापर करता येत नाही.
4. काही शिक्षकांना स्वत:चा किंवा शाळेच्या Blog/ Website/ YouTube Channel चा अध्यापनात वापर करता येत नाही.
5. बहुतांशी शिक्षकांना आय.सी.टी. कौशल्ये संपादित करण्यासाठी मदतीची/ मार्गदर्शनाची गरज आहे.
6. बहुतांशी शिक्षक आय.सी.टी. कौशल्यांच्या मुलभूत (Basic) स्तरावर आहेत.
7. बहुतांशी शिक्षकांना आय.सी.टी. कौशल्यांचे अद्ययावत (Advance) ज्ञान नाही

उद्दिष्ट क्र. 2 : शिक्षकांच्या आय.सी.टी. विषयक कौशल्यांच्या विकसनासाठी गरजाधिष्ठीत उपक्रमांची अंमलबजावणी करून प्रत्याभरण घेणे.

1. तीन दिवसीय ऑनलाईन मुलभूत (Basic) आय.सी.टी. कौशल्य प्रशिक्षण शिक्षकांना उपयोगी पडले.
2. तीन दिवसीय ऑनलाईन अद्ययावत (Advance) आय.सी.टी. कौशल्य प्रशिक्षण शिक्षकांना उपयोगी पडले.
3. ICT आधारित आनंददायी शिक्षण- ऑनलाईन उदबोधन कार्यक्रम बहुतांशी शिक्षकांना सर्व दृष्टीने अत्यंत उपयोगी ठरले.
4. यशोगाथा (E-Content) निर्मिती व लेखन उदबोधन सत्र बहुतांशी शिक्षकांना सर्व दृष्टीने अत्यंत उपयोगी ठरले.
5. आय.सी.टी. कक्षाच्या निर्मितीमुळे शासन स्तरावरील ICT विषयक उपक्रमांचे मार्गदर्शन जिल्ह्यातील सर्व शिक्षकांना मिळाले व उपयुक्त माहितीचा प्रचार-प्रसार झाला.
6. यु-ट्यूब चॅनेल व वार्षिक अंक आधारित फ्लिप बुकमुळे आय.सी.टी. विषयक कामकाजाचे दस्तऐवजीकरण झाले व सदरील काम कायमस्वरूपी जतन करता आले.

उद्दिष्ट क्र. 3 : उल्लेखनीय काम करणारे आदर्श तंत्रस्नेही शिक्षक व BRC सदस्य यांचा गुणगौरव करणे.

1. आदर्श ICT शिक्षक व BRC सदस्य पुरस्कारामुळे जिल्ह्यात तंत्रस्नेही शिक्षक चळवळ विकसित होण्यास मदत झाली.
2. पुरस्काराच्या निमित्ताने 4 शिक्षक व 3 BRC सदस्य यांच्या आय.सी.टी. विषयक यशोगाथा व्हीडीओ स्वरुपात संकलित झाल्या.
3. जिल्हास्तर आदर्श ICT शिक्षक व BRC सदस्य पुरस्कारासाठी पात्रता परीक्षाविषयक विभागनिहाय प्रश्नांची रचना, उद्दिष्टनिहाय आशयाचा दर्जा, परीक्षेचे नियोजन व व्यवस्थापन आणि वेळ व पारदर्शकता “उत्कृष्ट” होती.
4. चार टप्प्यांच्या माध्यमातून पारदर्शी निवड प्रक्रियेच्या आधारे जिल्हास्तरावर प्राथमिक, माध्यमिक शिक्षक आणि BRC सदस्य यांचा यथोचित गुणगौरव करणे शक्य झाले.

उद्दिष्ट क्र. 4 : आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेल्या उपक्रमांची परिणामकारकता अभ्यासणे.

1. मदतीची गरज असलेल्या (Below Basic) स्तरावरील शिक्षकांचे प्रमाण आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेल्या उपक्रमांमुळे लक्षणीयरित्या कमी झाले.
2. मुलभूत स्तरावर (Basic) असलेल्या बहुतांशी शिक्षकांचे प्रमाण आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेल्या उपक्रमांमुळे समाधानकारक (Proficient) स्तरापर्यंत वाढले.
3. आय.सी.टी. कक्षामार्फत राबविलेल्या उपक्रमांमुळे अद्ययावत (Advance) स्तरावर असलेल्या शिक्षकांचे प्रमाण लक्षणीयरित्या वाढले.
4. जिल्ह्यातील निवडक प्राथमिक, माध्यमिक शिक्षक व पर्यवेक्षीय यंत्रणा यांचे आय.सी.टी. कौशल्यविषयक सक्षमीकरण होण्यास मदत झाली.

7) समारोप

सद्य:स्थितीत आय.सी.टी. विषयक कोणतीही समस्या आली की शिक्षक व पर्यवेक्षीय यंत्रणा प्रथम आय.सी.टी. कक्षाची मदत घेत आहेत. जिल्ह्यात झालेला हा सकारात्मक बदल शिक्षकांच्या सक्षमीकरणासाठी अत्यंत उपयुक्त ठरत आहे. प्रमाणिक व तळमळीने काम करणाऱ्या तंत्रस्नेही शिक्षक व साधन व्यक्तींचा पारदर्शी प्रक्रियेने निवड करून गुणगौरव झाल्याने जिल्ह्यात तंत्रस्नेही शिक्षक चळवळ विकसित होत आहे हेच या नवोपक्रमाचे मुख्य फलित आहे.

8) संदर्भसूची

आहेर, मीना, सोनवणे, संभाजी, आणि काटे, रामदास (2018). *कृती संशोधन व नवोपक्रम.* पायल पब्लिकेशन.

करंदीकर, सुरेश (2006). *कृती संशोधन व नवोपक्रम.* फडके प्रकाशन.

गाडगीळ, स्वाती (2006). *कृतिसंशोधन व नवोपक्रम.* सुविचार प्रकाशन.

जगताप, ह. ना. (1995). *शिक्षणातील नवप्रवाह व नवपरिवर्तन.* नूतन प्रकाशन.

लर्निंग फ्रॉम होम : महाराष्ट्र शासन, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-2020/प्र.क्र.84/एस.डी.-6, दि. 28 एप्रिल, 2020.

निपुण भारत अभियान : महाराष्ट्र शासन, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-2021/प्र.क्र.179/एस.डी.-6, दि. 27 ऑक्टोबर, 2021.

पारसनीस, न. रा. (1993). *शिक्षकांचे प्रशिक्षण.* नूतन प्रकाशन.

भंगाळे, शैलजा (2019). *कृती संशोधन.* प्रशांत पब्लिकेशन्स.

भिंताडे, वि. रा. (2018). *शैक्षणिक संशोधन पद्धती (दुसरी आवृत्ती).* डायमंड पब्लिकेशन्स.

Diksha Platform Website: https://diksha.gov.in/

Indian Journal of Educational Technology (2021, July): https://ncert.nic.in/

Marathi Vishwakosh official Website: https://marathivishwakosh.org/

MoE, New Delhi official Website: https://www.education.gov.in/en

MoE, New Delhi official YouTube Channel: https://www.youtube.com/@HRDMinistry

NCERT, New Delhi official Website: https://ncert.nic.in/

NCERT, New Delhi official YouTube Channel: https://www.youtube.com/@NCERTOFFICIAL

SCERT Maharashtra, Pune official Website: https://scertmaha.ac.in/

SCERT Maharashtra, Pune official YouTube Channel: https://www.youtube.com/@SCERTMaharashtra

9) परिशिष्टे

परिशिष्ट क्र.	तपशील
परिशिष्ट अ	आय.सी.टी. कौशल्यविषयक पूर्व चाचणी व उत्तर चाचणी- गुगल फॉर्म प्रश्नावली
परिशिष्ट ब	प्रत्याभरण (Feedback)- गुगल फॉर्म प्रश्नावली
परिशिष्ट क	तंत्रस्नेही प्रशिक्षण अनुधावन- पडताळा सूची
परिशिष्ट ड	आय.सी.टी. पुरस्काराचे पत्र व विजेत्यांची यादी
परिशिष्ट इ	BRC यु-ट्यूब चॅनेलना मान्यता देण्याचे पत्र
परिशिष्ट ई	आय.सी.टी. कक्षाच्या स्थापनेचे पत्र
परिशिष्ट उ	खेड तालुक्यातून प्रशिक्षण मागणी पत्र

टीप : शीर्षक पृष्ठ, अनुक्रमणिका आणि सर्व परिशिष्टे PDF फाईलला जोडण्यात आलेली आहेत.

ICT Skills Pre-Test & Post-Test

आयसीटी विभाग,
जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था (DIET), रत्नागिरी

सूचना

1. सर्व प्रश्नांना प्रतिसाद देणे आवश्यक आहे.
2. आपले उत्तर प्रामाणिकपणे द्यावे.
3. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर आपणास अचूक लागू पडेल असे द्यावे.
4. आपण दिलेल्या माहितीचा वापर केवळ संशोधनासाठीच करण्यात येईल.

* Required

1. तालुका *

Mark only one oval.

- रत्नागिरी
- राजापूर
- लांजा
- संगमेश्वर
- गुहागर
- चिपळूण
- खेड
- दापोली
- मंडणगड

2. पदनाम *

Mark only one oval.

- प्राथमिक शिक्षक
- माध्यमिक शिक्षक
- साधन व्यक्ती (BRP)
- पर्यवेक्षीय यंत्रणा
- अध्यापक विद्यालय

Mobile Applications

आपणास खालीलपैकी कोणकोणते Mobile Applications वापरता येतात? अचूक पर्याय निवडा.

3. 1. ऑनलाईन मिटिंग- ZOOM/Google Meet/ MS Team *

Mark only one oval.

- ( ) प्रभावीपणे वापरत आहे
- ( ) समाधानकारकपणे वापरत आहे
- ( ) माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- ( ) माहित नाही (Unknown)

4. 2. Google Classroom *

Mark only one oval.

- ( ) प्रभावीपणे वापरत आहे
- ( ) समाधानकारकपणे वापरत आहे
- ( ) माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- ( ) माहित नाही (Unknown)

5. 3. Google Doc/ Google Sheet/ Google Slide *

Mark only one oval.

- ( ) प्रभावीपणे वापरत आहे
- ( ) समाधानकारकपणे वापरत आहे
- ( ) माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- ( ) माहित नाही (Unknown)

6. 4. YouTube/ YouTube Kids App *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

7. 5. Google Drive *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

8. 6. समाज माध्यमे (Facebook/ Twitter/ Telegram, etc.) *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

9. 7. मोबाईल TV (Jio/ Airtel/ Sony/ Hotstar, etc.) *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

10. 8. व्हिडीओ निर्मिती (Kinemaster/ Filmora/ PowerDirector, etc.) *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

11. 9. वाचन- Google Bolo App *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

12. 10. एनिमेशन- 3D, 4D+ Apps *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

13. 11. इ-मूल्यमापन (Google Forms/ Kahoot/ Quizlet, etc.) *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

Government Initiatives

आपण खालीलपैकी कोणकोणते ICT विषयक Government Initiatives चा वापर करत आहात? अचूक पर्याय निवडा.

14. 12. DIKSHA- App/ Web Portal *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

15. 13. ऑनलाईन कोर्सेस- SWAYAM- App/ Web Portal *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

16. 14. कौशल्य विकास- NSDC eSkill- National Skill Development Corporation *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

17. 15. इ-ग्रंथालय- NDL- National Digital Library of India *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

18. 16. इ-कंटेंट- NROER- National Repository of Open Educational Resources *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

19. 17. NCERT- e-Pathshala *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

20. 18. स्वयंप्रभा- 34 DTH TV Channels *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

21. 19. डीडी सह्याद्री- टिली मिली, गली गली सिम सिम *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

22. 20. ज्ञानगंगा (SCERT महाराष्ट्र)- 12 Channels *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

23. 21. विविध रेडीओ वाहिनी- AIR/ महावाणी/ जिओ सावन/ उमंग, इ. *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

24. 22. UDISE Portal *

Mark only one oval.

- प्रभावीपणे वापरत आहे
- समाधानकारकपणे वापरत आहे
- माहित आहे पण वापरलेले नाही/ मदतीची गरज
- माहित नाही (Unknown)

इतर प्रश्न

25. 23. वरील सर्व मार्गांचा वापर करून शाळा बंद असल्या तरी मुलांचे शिक्षण सुरु राहील याची खात्री आपणास वाटते का?

Mark only one oval.

- होय
- नाही
- सांगता येत नाही

26. 24. वरील सर्व मार्गांचा वापर करून शिक्षण सुरु ठेवण्यासाठी पालकांना यशस्वीपणे उदबोधन करता येईल असे आपणास वाटते का?

Mark only one oval.

- होय
- नाही
- सांगता येत नाही

27. 25. वरील सर्व मार्गांचा वापर करून शिक्षण सुरु ठेवण्यासाठी आपल्या अध्यापनाचे यशस्वीपणे नियोजन करता येईल असे आपणास वाटते का?

Mark only one oval.

- होय
- नाही
- सांगता येत नाही

Developed By
Dr. Sandip A. Pawar
Lecturer Gr. B
DIET Ratnagiri
edu@pawarsa.com

This content is neither created nor endorsed by Google.

जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था (DIET), रत्नागिरी

District ICT Cell

Workshop Feedback Link

* Required

1. तालुका *

Mark only one oval.

- ◯ रत्नागिरी
- ◯ राजापूर
- ◯ लांजा
- ◯ संगमेश्वर
- ◯ गुहागर
- ◯ चिपळूण
- ◯ खेड
- ◯ दापोली
- ◯ मंडणगड

2. सहभागी सदस्य *

Mark only one oval.

- ◯ प्राथमिक शिक्षक
- ◯ माध्यमिक शिक्षक
- ◯ साधन व्यक्ती/ विशेष तज्ञ/ विशेष शिक्षक
- ◯ विषय सहायक
- ◯ संपर्क अधिकारी
- ◯ इतर

3. 1. मार्गदर्शन सत्रांचे नियोजन व सादरीकरण आपणास कसे वाटले? *

Mark only one oval.

निकृष्ट

1 ⬭

2 ⬭

3 ⬭

4 ⬭

5 ⬭

उत्कृष्ट

4. 2. सर्व सत्रांचा आशय व मांडणी कितपत समर्पक होती ? *

Mark only one oval.

निकृष्ट

1 ⬭

2 ⬭

3 ⬭

4 ⬭

5 ⬭

उत्कृष्ट

5. 3. सर्व सत्रे सद्य:स्थितीला अनुसरून कितपत समर्पक होती? *

Mark only one oval.

	खूप कमी
1	⬭
2	⬭
3	⬭
4	⬭
5	⬭
	खूप जास्त

6. 4. सर्व सत्रे आपणास सर्व दृष्टीने (Overall) कितपत उपयोगी ठरली? *

Mark only one oval.

	खूप कमी
1	⬭
2	⬭
3	⬭
4	⬭
5	⬭
	खूप जास्त

7. 5. सदरच्या चर्चासत्रांचे नियोजन, व्यवस्थापन व अंमलबजावणीबद्दल आपले मत व्यक्त करा. *

Mark only one oval per row.

	निकृष्ट	समाधानकारक	उत्कृष्ट
पूर्वनियोजन	⬭	⬭	⬭
विषयाची निवड	⬭	⬭	⬭
प्रास्ताविक	⬭	⬭	⬭
सूत्रसंचालन	⬭	⬭	⬭
समन्वयन (Coordination)	⬭	⬭	⬭
शंका निरसन	⬭	⬭	⬭
अध्यक्षीय मनोगत	⬭	⬭	⬭
समारोप व आभार	⬭	⬭	⬭

8. 6. अशा प्रकारच्या चर्चासत्रांची शिफारस आपण अन्य सहकारी/ इतरांना कराल का? *

Mark only one oval.

- ⬭ होय
- ⬭ नाही

9. 7. अशा प्रकारच्या चर्चासत्रांच्या आयोजनासाठी आपल्या काही सूचना/ शिफारशी/ मत असल्यास खाली नमूद करा.

____

Developed by
Dr. Sandip A. Pawar
Lecturer (Gr- B)
DIET, Ratnagiri
pawarsaedu.wordpress.com

जिल्हा शैक्षणिक सातत्यपूर्ण व्यावसायिक विकास संस्था (DIECPD), रत्नागिरी

तंत्रस्नेही प्रशिक्षण

अनुधावन प्रपत्र/ पडताळा सूची

शिक्षकाचे नांव: ____________________ **मोबाईल नं.** ____________

शाळेचे नांव: ____________________ **U-DISE No.:** ____________

केंद्राचे नांव: ____________________ **तालुका:** ____________

शाळा डिजीटल आहे का? : (होय / नाही) **दिनांक:**

अ.नं.	अनुधावनाचे मुद्दे	पर्याय		
		नेहमी	कधी कधी	कधीच नाही
१.	अध्ययन-अध्यापनात विविध Andriod Apps चा वापर करतात का? (Kinemaster, Skype, Zoom, Kahoot, Augement Reality, Videmate, Tubemate, Pixel Lab, Animation 4D+, इत्यादी)			
२.	शैक्षणिक कामकाजासाठी विविध Educational Softwares चा वापर करतात का?			
३.	अभ्यासक्रमावर आधारित Video/ Audio/ Multimedia Programme तयार करतात का?			
४.	Genie/ Diksha/ Mitra App मधील E-Content चा वापर अध्यापनात करतात का?			
५.	स्वत:चा किंवा शाळेचा Blog/ Website/ YouTube Channel तयार केले असेल तर त्याचा वापर करतात का?			
६.	शाळेत सहकारी शिक्षकांना तंत्रज्ञानाबाबत मार्गदर्शन करतात का?			
७.	केंद्र परिषदेत तंत्रज्ञानाधारीत अध्यापनावर मार्गदर्शन करतात का?			
८.	मुलांना विविध तंत्रज्ञान साधने हाताळण्याची संधी देतात का?			
९.	शालेय समस्या निराकरणासाठी तंत्रज्ञानाची मदत घेतात का?			
१०.	नाविन्यपूर्ण तंत्रज्ञानाचा अध्यापनात वापर करताना शिक्षकांना समस्या/ अडथळे येतात का?			
११.	**यापेक्षा वेगळे मत असल्यास नोंदवा:**			

विषय तज्ज्ञ/ विशेष तज्ज्ञ नांव: **सही:**

स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन

जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था (DIET), रत्नागिरी

तथा जिल्हा प्रशासकीय प्रशिक्षण संस्था (DATI), रत्नागिरी

प्लॉट नं.७०, एम.आय.डी.सी., मिरजोळे, रत्नागिरी

दुरध्वनी क्रमांक : ०२३५२-२२८५७५/३५ E-Mail : diecpdratnagiri@maa.ac.in

---

जा. क्र. जिशिप्रसंर/ICT/२०२२/४६३ दि. ०९/०५/२०२२

प्रति,

१. प्राचार्य, अध्यापक विद्यालय (सर्व), जिल्हा रत्नागिरी

२. गटशिक्षणाधिकारी (सर्व), पंचायत समिती, जिल्हा रत्नागिरी

३. प्रशासन अधिकारी, नगर परिषद, रत्नागिरी

विषय : जिल्हास्तर आदर्श ICT शिक्षक पुरस्कार, जिल्हास्तर आदर्श BRC सदस्य पुरस्कार आणि नवोपक्रम स्पर्धा पारितोषिक वितरण सोहळ्यासाठी उपस्थित राहणेबाबत...

संदर्भ: १. या कार्यालयाचे पत्र क्र. जिशिप्रसंर/ICT/पुरस्कार-१/२०२१-२२/४०६, दि. १८/०४/२०२२

२. या कार्यालयाचे पत्र क्र. जिशिप्रसंर/ICT/ पुरस्कार-२/२०२१-२२/४०७, दि. १८/०४/२०२२

उपरोक्त संदर्भीय विषयान्वये कळविणेत येते की, **राष्ट्रीय तंत्रज्ञान दिन, दि. ११ मे, २०२२ रोजी स. ११.०० ते २.०० या वेळेत पटवर्धन हायस्कूल, रत्नागिरी येथे** मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, रत्नागिरी यांच्या अध्यक्षतेखाली या कार्यालयाकडून “जिल्हास्तर आदर्श ICT शिक्षक पुरस्कार”, “जिल्हास्तर आदर्श BRC सदस्य पुरस्कार” आणि “नवोपक्रम स्पर्धा पारितोषिक” वितरणाचा एकत्रित सोहळा आयोजित केला आहे. यासाठी पुरस्कारार्थी म्हणून सोबत दिलेल्या यादीनुसार रत्नागिरी जिल्ह्यातील ०२ प्राथमिक शिक्षक, ०२ माध्यमिक शिक्षक व ३ BRC सदस्य आणि १७ नवोपक्रमशील शिक्षक यांची निवड झाली आहे. सदरील शिक्षकांनी पुरस्कार सोहळ्यास वेळेत उपस्थित राहणेबाबत आपली स्तरावरून योग्य ती कार्यवाही करावी. तसेच सदरील पुरस्कार सोहळ्यास आपल्या तालुक्यातील पर्यवेक्षीय यंत्रणा, BRC सदय, प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षक उपस्थित राहण्यासाठी आवाहन करावे.

सोबत : कार्यक्रम पत्रिका

Govt. of Maha. Dist.Inst.of Edu.& Trg. Ratnagiri

(डॉ. ग. आ. पाटील)

प्राचार्य

जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था

रत्नागिरी

प्रत: माहितीस्तव सविनय सादर

१. मा. संचालक, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

२. मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, रत्नागिरी

प्रत: माहिती व कार्यवाहीस्तव

१. शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक व माध्यमिक), जिल्हा परिषद, रत्नागिरी

२. वरिष्ठ अधिव्याख्याता व अधिव्याख्याता (सर्व), DIET रत्नागिरी

३. साधन व्यक्ती, विशेष तज्ज्ञ, विशेष शिक्षक (सर्व), BRC, पंचायत समिती, जि. रत्नागिरी

PROMOTING DIGITAL LITERACY

Digital India
Power To Empower

DIET RATNAGIRI

आदर्श ICT शिक्षक पुरस्कार २०२१- २२

आदर्श BRC सदस्य पुरस्कार २०२१- २२

कार्यक्रम पत्रिका

स्वागत :	श्रीमती नम्रता शेजाळ (अधिव्याख्याता)	०५ मि.
प्रास्ताविक :	डॉ. संदिप पवार (ICT विभागप्रमुख व अधिव्याख्याता)	१० मि.
सूत्रसंचालक :	१. श्रीमती दीपा सावंत (अधिव्याख्याता)	
	२. श्रीमती ज्योती निंबाळकर (अधिव्याख्याता)	

आदर्श ICT शिक्षक पुरस्कार वितरण सोहळा

अ) प्राथमिक विभाग :

१. श्री. प्रदीप पडवाळ (जि.प.प्रा. शाळा वरवेली नं.२, ता. गुहागर)	०६ मि.
२. श्रीमती माधुरी देवरुखकर (जि.प.प्रा. शाळा मावळंगे नं.१, ता.रत्नागिरी)	०६ मि.

ब) माध्यमिक विभाग :

१. श्री. श्रीकांत कुंभार (छ. शिवाजी हायस्कूल झाडगांव, ता. रत्नागिरी)	०६ मि.
२. श्रीमती सबिहा कापडी (ए.डी. नाईक हायस्कूल, ता. रत्नागिरी)	०६ मि.

आदर्श BRC सदस्य पुरस्कार वितरण सोहळा

१. श्रीमती अश्विनी काणे (साधन व्यक्ती, ता. रत्नागिरी)	०६ मि.
२. श्री. बिरुदेव सरगर (विशेष तज्ज्ञ, ता. दापोली)	०६ मि.
३. श्री. दत्तात्रय पदुमले (विशेष शिक्षक, ता. खेड)	०६ मि.

नवोपक्रम स्पर्धा पुरस्कार वितरण सोहळा

अ) सन २०२०-२१ :	०९ विजेत्या स्पर्धकांचा सत्कार	१० मि.
ब) सन २०२१-२२ :	०८ विजेत्या स्पर्धकांचा सत्कार	१० मि.

विजेत्यांची मनोगते

१. श्री. प्रदीप पडवाळ (ता. गुहागर)	०३ मि.
२. श्रीमती अश्विनी काणे (ता. रत्नागिरी)	०३ मि.
३. श्री. संतोष गार्डी (ता. रत्नागिरी)	०३ मि.

शुभेच्छा संदेश :	श्री. सुशील शिवलकर (वरिष्ठ अधिव्याख्याता)	०५ मि.
प्रमुख मार्गदर्शन :	मा. डॉ. गजानन पाटील (प्राचार्य)	१५ मि.
अध्यक्षीय मनोगत :	मा. डॉ. इंदुराणी जाखड भा.प्र.से. (मुख्य कार्यकारी अधिकारी)	१५ मि.
आभार :	श्रीमती सीमा इंगळे (अधिव्याख्याता)	०५ मि.

जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था (DIET), रत्नागिरी							
जिल्हास्तर आदर्श ICT शिक्षक पुरस्कार 2021-22 : अंतिम निकाल							
Sr. No.	**तालुका**	**पूर्ण नांव**	**पदनाम**	**लिंग**	**शाळा/ विद्यालयाचे नांव**	**पुरस्कार विभाग**	**अंतिम निकाल**
1	**गुहागर**	पडवाळ प्रदीप रामनाथ	प्राथमिक शिक्षक	**पुरुष**	जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा वरवेली नं.-2	प्राथमिक	**विजेता** (प्राथमिक-पुरुष)
2	**रत्नागिरी**	देवरुखकर माधुरी रमाकांत	प्राथमिक शिक्षक	**महिला**	जि प पू प्राथमिक मराठी शाळा मावळंगे नं 1, ता जि रत्नागिरी	प्राथमिक	**विजेती** (प्राथमिक-महिला)
3	**रत्नागिरी**	कुंभार श्रीकांत आनंदा	माध्यमिक शिक्षक	**पुरुष**	श्री छत्रपती शिवाजी हायस्कूल झाडगाव रत्नागिरी	माध्यमिक	**विजेता** (माध्यमिक-पुरुष)
4	**रत्नागिरी**	कापडी सबिहा फाहीम	माध्यमिक शिक्षक	**महिला**	A D Naik High school Ratnagiri	माध्यमिक	**विजेती** (माध्यमिक-महिला)

जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था (DIET), रत्नागिरी							
जिल्हास्तर आदर्श BRC सदस्य पुरस्कार 2021-22 : अंतिम निकाल							
Sr. No.	**तालुका**	**पूर्ण नांव**	**पदनाम**	**लिंग**	**कार्यालयाचे नांव**	**पुरस्कार विभाग**	**अंतिम निकाल**
1	रत्नागिरी	काणे अश्विनी जितेंद्र	साधन व्यक्ती	**महिला**	BRC रत्नागिरी	साधन व्यक्ती	**विजेती** (साधन व्यक्ती)
4	दापोली	सरगर बिरुदेव सयाप्पा	विशेष तज्ज्ञ	**पुरुष**	BRC दापोली	विशेष तज्ज्ञ	**विजेता** (विशेष तज्ज्ञ)
7	खेड	पदुमले दत्तात्रय परशुराम	विशेष शिक्षक	**पुरुष**	BRC खेड	विशेष शिक्षक	**विजेता** (विशेष शिक्षक)

स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव

महाराष्ट्र शासन

जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था (DIET), रत्नागिरी

तथा जिल्हा प्रशासकीय प्रशिक्षण संस्था (DATI), रत्नागिरी

प्लॉट नं.७०, एम.आय.डी.सी., मिरजोळे, रत्नागिरी

दुरध्वनी क्रमांक : ०२३५२-२२८५७५/३५ **E-Mail : diecpdratnagiri@maa.ac.in**

जा. क्र. जिशिप्रसंर/ICT/२०२२-२३/७६५ दि. १०/१०/२०२२

प्रति,

१. गटशिक्षणाधिकारी (सर्व), पंचायत समिती, जिल्हा रत्नागिरी

२. प्रशासन अधिकारी, शिक्षण मंडळ, नगर परिषद, रत्नागिरी

विषय : तालुकास्तर ICT सेल अंतर्गत गटसाधन केंद्राच्या YouTube Channel ला मान्यता देणेबाबत...

संदर्भ : १) या कार्यालयाचे पत्र क्र. जिशिप्रसंर/आय.सी.टी./२०२०-२१/५५०, दि. २३/१२/२०२०
२) या कार्यालयाचे पत्र क्र. जिशिप्रसंर/आय.सी.टी./२०२१-२२/३२५, दि. २५/०६/२०२१

उपरोक्त संदर्भीय विषयान्वये, प्रत्येक तालुक्यामध्ये शैक्षणिक हेतूसाठी तालुकास्तरीय ICT सेल स्थापन करण्यात आला आहे. संदर्भ-२ अन्वये ICT सेलसंदर्भात सविस्तर मार्गदर्शक सूचना देण्यात आल्या आहेत. सदर ICT सेलचे सक्षमीकरण होण्यासाठी सप्टेंबर, २०२१ मध्ये प्रत्येकी तीन दिवसीय Basic Level आणि Advance Level ऑनलाईन प्रशिक्षणही संपन्न झाले आहेत.

ICT सेलच्या सक्षमीकरणाचा पुढील भाग म्हणून प्रत्येक गटसाधन केंद्रास स्वत:चे YouTube Channel सुरु करण्याबाबत आवाहन केले होते. त्यास प्रतिसाद देऊन सर्वच तालुक्यांनी आपल्या गटसाधन केंद्राचे स्वतंत्र YouTube Channel सुरु केले आहे याबद्दल अभिनंदन..!

तरी खाली नमूद केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांच्या अधीन राहून प्रत्येक तालुक्याच्या YouTube Channel ला या कार्यालयाच्या वतीने मान्यता देणेत येत आहे. यासाठी तालुकास्तर ICT सेलच्या मदतीने YouTube Channel सतत अद्ययावत राहील याद्दष्टीने प्रयत्न करण्यात यावेत व त्याचा कोणत्याही प्रकारे गैरवापर होऊ नये याबाबत आपल्या स्तरावरून दक्षता घेणेत यावी.

सोबत: गटसाधन केंद्र- YouTube Channel व सूचना

(डॉ. ग. आ. पाटील)
प्राचार्य
जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था
रत्नागिरी

प्रत: माहितीस्तव सविनय सादर

मा. संचालक, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

प्रत: माहिती व कार्यवाहीस्तव

शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक, माध्यमिक), जिल्हा परिषद, रत्नागिरी

जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था (DIET), रत्नागिरी

गटसाधन केंद्र- YouTube Channel

अ. नं.	तालुका	YouTube Channel चे नांव	YouTube Channel ची लिंक
१.	रत्नागिरी	BRC Ratnagiri	https://www.youtube.com/channel/UC७cjAlymlprMdj१oNDGP३vQ
२.	राजापूर	BRC Rajapur	https://youtube.com/channel/UCV१३D४Q१DEhBTVNR३foaRJQ
३.	लांजा	BRC Lanja	https://youtube.com/channel/UCPiozDwQ२५१ALWrCuvsQd_A
४.	संगमेश्वर	BRC Sangmeshwar	https://youtube.com/channel/UChw०weIFRiWMEzo२zpUxKhw
५.	गुहागर	BRC Guhagar	https://youtube.com/channel/UCbliTFUEiCxeWPhXr७n२hnA
६.	चिपळूण	BRC Chiplun	https://www.youtube.com/channel/UC१vXmPafr०pgeiMrU२BbaXg
७.	खेड	BRC Khed	https://www.youtube.com/channel/UCc_PEbyZ४BREepPdvqirIcg
८.	दापोली	BRC Dapoli	https://www.youtube.com/channel/UC५k_VjqekU_Z८३_S७८qMruw
९.	मंडणगड	BRC Mandangad	https://www.youtube.com/channel/UCIFMwxl_५१NNkApf-Wgi५EQ

मार्गदर्शक सूचना:

१. सदरील YouTube Channel वर तालुक्यातील पूर्वप्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक स्तरावरील शिक्षण विभागाशी संबंधित विविध उपक्रम, प्रशिक्षण, कार्यशाळा, मोहीम, योजना, चळवळ, कृती कार्यक्रम, शाळा भेट, शैक्षणिक उत्सव व समारंभ, केंद्र परिषद, ऑनलाईन बैठका, तज्ज्ञांचे मार्गदर्शन, आव्हानात्मक संकल्पनेचे स्पष्टीकरण, नवोपक्रम व नाविन्यपूर्ण बाबी, इ. संदर्भातील आशय वेळोवेळी अपलोड करण्यात यावा.

२. कोणत्याही प्रकारच्या कायदेशीर बाबी उदभवू नयेत आणि इंटरनेटविषयक नितीतत्त्वांचे पालन व्हावे यासाठी आशय तयार करणे व तो अपलोड करताना संबंधित निर्मात्यांची/ आशयात समाविष्ट घटकांची (पर्यवेक्षीय यंत्रणा, बीट, केंद्र, शाळा, शिक्षक, विद्यार्थी, पालक, SMC, इ.) तोंडी/लेखी, औपचारिक/ अनौपचारिक परवानगी घेतलेली असावी.

३. आशय तयार करताना Copyright नियमांचे भंग होणार नाही आणि आपल्या आशयाचा गैरवापरही होणार नाही यासाठी योग्य ती दक्षता घेणेत यावी. यासाठी Creative Common या वेबसाईटवरून योग्य ते Licenses घेणेत यावेत. तसेच अपलोड करताना Creative Common (CC) हा Option जरूर निवडण्यात यावा.

४. अधिकृत व मान्यताप्राप्त आशयच YouTube Channel वर अपलोड करण्याची दक्षता घेणेत यावी. यासाठी गटशिक्षणाधिकारी, DIET संपर्क अधिकारी व तालुकास्तरीय ICT कक्षाच्या

मदतीने आशयाचा दर्जा तपासण्यात यावा आणि त्याची अधिकृतता निश्चित करूनच आशय अपलोड करण्यास मान्यता देणेत यावी.

५. दर्जेदार आशय तयार करणेसंबंधी MoE नवी दिल्ली, NCERT नवी दिल्ली, SCERT पुणे, प्रथम एज्युकेशन पुणे, इ. Official YouTube Channels संदर्भ म्हणून पाहावेत.

६. उच्च दर्जाचा व मुलांच्या शिक्षणात प्रभावी वापर करता येण्याजोगा आशय शासनाच्या दीक्षा पोर्टलवरही अपलोड करण्यासंदर्भात प्रयत्न करण्यात यावेत.

७. YouTube Channel चा लोगो, बॅनर, प्राथमिक माहिती, इ. बाबी तालुकास्तरीय/ जिल्हास्तरीय अधिकारी यांच्या मार्गदर्शनाखाली तयार करण्यात यावा. राष्ट्रीय चिन्हे व प्रतीके, शैक्षणिक योजना, NCERT, SCERT, DIET, जिल्हा परिषद, पंचायत समिती यांचा लोगो व माहिती, इ. चा वापर परवानगीने व प्रोटोकॉलप्रमाणेच करावा. त्यांचा अनादर होणार नाही याची दक्षता घेणेत यावी.

८. समाज माध्यमांमधून आपल्या YouTube Channel चा योग्य प्रचार व प्रसार करण्यात यावा व तालुक्यातील सर्व शिक्षक व पर्यवेक्षीय यंत्रणा आपल्या Channel ला जोडले जातील यासाठी प्रयत्न करावेत.

९. YouTube Channel ज्या अधिकारी/ कर्मचारी यांच्या संपर्क क्रमांक/ Official Email-ID वरून तयार केला आहे ते अधिकारी/ कर्मचारी यांची बदली झाल्यास संबंधितांनी बदलीने येणाऱ्या नवीन किंवा प्रभारी अधिकारी/ कर्मचारी यांचेकडे सर्व डीटेल्स हस्तांतरित करणे अनिवार्य आहे.

१०. सदरील YouTube Channel चा वापर केवळ शैक्षणिक हेतूसाठी करण्यात यावा. त्याचा कोणत्याही प्रकारच्या व्यावसायिक हेतूंसाठी (Commercial Use) वापर करण्यात येऊ नये.

महाराष्ट्र शासन
जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था, रत्नागिरी

(डॉ. ग. आ. पाटील)
प्राचार्य
जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था
रत्नागिरी

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन

जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था (DIET), रत्नागिरी

तथा जिल्हा प्रशासकीय प्रशिक्षण संस्था (DATI), रत्नागिरी

प्लॉट नं.७०, एम.आय.डी.सी., मिरजोळे, रत्नागिरी

दुरध्वनी क्रमांक : ०२३५२-२२८५७५/३५ E-Mail : diecpdratnagiri@maa.ac.in

---

जा. क्र. जिशिप्रसंर/आय.टी./२०२०-२१/५५० दि. २३/१२/२०२०

प्रति,

१. गट शिक्षणाधिकारी (सर्व),
पंचायत समिती, जिल्हा रत्नागिरी

२. प्रशासन अधिकारी,
नगर परिषद, रत्नागिरी

विषय: जिल्हा व तालुकास्तरीय आय.टी. सेलची स्थापना व कार्यप्रणालीबाबत...

संदर्भ: १. शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण-२०२०/प्र.क्र.८४/ एस.डी.-६, दि. २८/०४/२०२०.
२. या कार्यालयाचे पत्र क्र. जिशिप्रसंर/आय.टी./निष्ठा प्रशिक्षण/२०२०-२१/४८३, दि. २३/११/२०२०
३. या कार्यालयाचे पत्र क्र. जिशिप्रसंर/आय.टी./निष्ठा प्रशिक्षण/२०२०-२१/५१०, दि. ०९/ १२/ २०२०
४. आय.टी. विभागाची जिल्हास्तरीय ऑनलाईन बैठक दि. १९/१२/२०२०.

उपरोक्त संदर्भीय विषयान्वये, सद्य:स्थितीत कोरोना महामारीमुळे शाळा बंद असल्या तरी शिक्षण सुरु राहण्यासाठी सर्व स्तरावरून प्रयत्न केले जात आहेत. यासाठी ICT चा उपयोग मोठ्या प्रमाणात होत आहे. निष्ठा प्रशिक्षणासंदर्भात आपणास संदर्भ क्र. ३ अन्वये तालुकास्तरीय आय.टी. सेलची स्थापना करण्याविषयी कळविणेत आले होते. त्यानुसार प्राप्त नामनिर्देशानुसार संदर्भ क्र. ४ अन्वये या सर्व तंत्रस्नेही शिक्षकांची जिल्हास्तरीय ऑनलाईन बैठक घेऊन त्यांना आपल्या कार्यप्रणालीविषयी मार्गदर्शन करण्यात आले आहे.

या पत्रासोबत जिल्हा व तालुकास्तरीय आय.टी. सेलची स्थापना व कार्यप्रणालीबाबत मार्गदर्शक सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. त्यानुसार तालुकास्तरावर आय.टी. सेलची स्थापना करण्यात यावी. या सेलमधील सर्व सदस्यांची महिन्यातून एकदा झूमद्वारे ऑनलाईन बैठक आयोजित करण्यात यावी. बैठकीत संदर्भ क्र. १ अन्वये सूचित करण्यात आलेल्या ICT आधारित अध्ययन-अध्यापन आणि नाविन्यपूर्ण तंत्रज्ञानावर चर्चा करण्यात यावी. नवोपक्रम, यशोगाथा, e-content, तालुक्याच्या शैक्षणिक प्रगतीचे दस्तऐवजीकरण (educational documentary- ppt, videos, audios, etc.) तसेच सायबर सुरक्षाविषयक माहितीची देवाण-घेवाण, इत्यादी विषयांवर चर्चा करणेत यावी. या सेलच्या माध्यमातून १००% शिक्षक व पर्यवेक्षीय यंत्रणा तंत्रस्नेही होतील यासाठी आपल्या स्तरावरून प्रयत्न करणेत यावेत.

संदर्भ क्र. २ अन्वये सध्या इंग्रजी व उर्दू माध्यमाच्या शिक्षक, मुख्याध्यापक व पर्यवेक्षीय यंत्रणा यांचेसाठी ऑनलाईन निष्ठा प्रशिक्षण सुरु आहे तसेच मराठी माध्यमाचेही प्रशिक्षण लवकरच सुरु होत आहे. त्यासाठी वेळोवेळी येणाऱ्या तांत्रिक अडचणी दूर करून प्रशिक्षणार्थ्यांना technical support मिळणे गरजेचे आहे. यासंदर्भात तालुकास्तरीय आय.टी. सेलमधील सर्व सदस्यांची मदत घेण्यात यावी आणि प्रशिक्षणविषयक तांत्रिक समस्या जिल्हास्तरीय आय.टी. सेलच्या संपर्कात राहून सोडवण्यात याव्यात.

कोणत्याही परिस्थितीत **सदरच्या शिक्षकांना जिल्हास्तरावरून देण्यात येणाऱ्या आदेशानुसार आय.टी. सेलच्या कामाव्यतिरिक्त अन्य कोणतीही कामे देण्यात येणार नाहीत** याची दक्षता घेणेत यावी.

सोबत : 1. जिल्हा व तालुकास्तरीय आय.टी. सेलची रचना व कार्यप्रणाली

2. तंत्रस्नेही शिक्षक यादी

(निशादेवी वाघमोडे)
शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक, माध्यमिक)
जिल्हा परिषद, रत्नागिरी

(डॉ. ग. आ. पाटील)
प्राचार्य
जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था
रत्नागिरी

प्रत: माहितीस्तव सविनय सादर

मा. आय.टी. विभागप्रमुख, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद महाराष्ट्र, पुणे

जिल्हास्तरीय आय.टी. सेल

अध्यक्ष : मा. प्राचार्य (DIET रत्नागिरी)

उपाध्यक्ष : शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक, माध्यमिक, जि.प. रत्नागिरी)

सचिव : IT विभागप्रमुख (DIET रत्नागिरी)

सदस्य :

1. संपर्क अधिकारी (DIET रत्नागिरी)- 09
2. विषय सहाय्यक (IT विभाग, DIET रत्नागिरी)- 02
3. तंत्रस्नेही पर्यवेक्षीय यंत्रणा- 02 (एक विस्तार अधिकारी व एक केंद्रप्रमुख)
4. तालुकास्तरीय IT सेलचे सचिव- 09 (प्रति तालुका- 01)
5. तंत्रस्नेही माध्यमिक शिक्षक- 18 (प्रति तालुका- 02)
6. तंत्रस्नेही प्राथमिक शिक्षक-45 (प्रति तालुका- 05)

निमंत्रित सदस्य : पोलीस यंत्रणेतील सायबर क्राईम कक्ष सदस्य **किंवा**
MSCIT-केंद्र समन्वयक **किंवा**
सायबर क्राईम व सुरक्षितता संदर्भात ज्ञान असलेली कोणतीही तज्ज्ञ व्यक्ती

(निशादेवी वाघमोडे)
शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक, माध्यमिक)
जिल्हा परिषद, रत्नागिरी

(डॉ. ग. आ. पाटील)
प्राचार्य
जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था
रत्नागिरी

तालुकास्तरीय आय.टी. सेल

अध्यक्ष : गटशिक्षणाधिकारी (पंचायत समिती)

सहअध्यक्ष : संपर्क अधिकारी (DIET रत्नागिरी)

सचिव : साधन व्यक्ती संपर्क प्रमुख/ तंत्रस्नेही साधन व्यक्ती

सदस्य :

1. तंत्रस्नेही पर्यवेक्षीय यंत्रणा- 02 (एक विस्तार अधिकारी व एक केंद्रप्रमुख)
2. तंत्रस्नेही माध्यमिक शिक्षक- 02 (जिल्हास्तरीय IT सेलचे सदस्य)
3. तंत्रस्नेही माध्यमिक शिक्षक- 03 (जिल्हास्तरावर तंत्रस्नेही प्रशिक्षण घेतलेले)
4. तंत्रस्नेही प्राथमिक शिक्षक- 05 (जिल्हास्तरीय IT सेलचे सदस्य)
5. तंत्रस्नेही प्राथमिक शिक्षक- 50 (तालुकास्तरावर तंत्रस्नेही प्रशिक्षण घेतलेले)

निमंत्रित सदस्य : पोलीस यंत्रणेतील सायबर क्राईम कक्ष सदस्य **किंवा**

MSCIT-केंद्र समन्वयक **किंवा**

सायबर क्राईम व सुरक्षितता संदर्भात ज्ञान असलेली कोणतीही तज्ज्ञ व्यक्ती

(निशादेवी वाघमोडे)
शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक, माध्यमिक)
जिल्हा परिषद, रत्नागिरी

(डॉ. ग. आ. पाटील)
प्राचार्य
जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था
रत्नागिरी

आय.टी. सेलची कार्यप्रणाली

सहकार्य

1. Think tank (ज्ञानाचे स्रोत) म्हणून तालुक्यातील सर्व शिक्षकांना सर्व प्रकारचे तांत्रिक सहकार्य पुरवून 100% शिक्षक तंत्रस्नेही होण्यासाठी सतत कार्यरत राहणे.
2. सर्व शिक्षकांना नाविन्यपूर्ण उपक्रमावर आधारित यशोगाथा लेखन व सादरीकरणासंदर्भात (audio, video, ppt, pdf, e-content, etc. तयार करणेसंदर्भात) सहकार्य करणे.
3. ऑनलाईन अध्यापन करताना वापरण्यात येणाऱ्या विविध softwares व ICT तंत्रांचा परिणामकारकपणे कसा वापर करावा याबद्दल मागणीनुसार मार्गदर्शन करणे.
4. मोबाईलवरील विविध Applications चा वापर अध्ययन व अध्यापनात कसा करावा याबद्दल मागणीनुसार मार्गदर्शन करणे. त्याबद्दलचे तांत्रिक सहकार्य पुरविणे.
5. जिल्हास्तरीय आय.टी. सेलला गरजेनुसार तांत्रिक सहकार्य पुरविणे, ICT आधारित विविध प्रशिक्षण कार्यक्रमात सहभागी होणे.

समन्वय

1. शाळा, केंद्र, बीट, तालुका, जिल्हा स्तरावरील अध्ययन व अध्यापनासंदर्भातील ICT विषयक कामकाजात समन्वय साधणे व आदेशानुसार कामकाज करणे.
2. गटसाधन केंद्र, पंचायत समितीमधील सदस्यांसोबत (BRPs) समन्वयाने कामकाज करणे.
3. जिल्हास्तरीय आय.टी. सेलसोबत सातत्याने संपर्कात राहणे.
4. माहितीची पुनरावृत्ती व वारंवारिता (overlapping and frequency) टाळण्यासाठी व एकवाक्यता येण्यासाठी समन्वयाने कार्यनीती ठरवणे.
5. आपण करत असलेल्या कामकाजाबद्दल सर्व पर्यवेक्षीय यंत्रणेस वेळोवेळी अवगत करणे.

सुरक्षा

1. ICT आधारित अध्ययन व अध्यापनाचे अधिकृत (authentic) मार्ग शोधणे व त्याबद्दल सातत्याने माहिती व ज्ञान घेणे व शिक्षकांपर्यंत पोहोचविणे, माहितीची देवाण-घेवाण (sharing) करणे.
2. नाविन्यपूर्ण तंत्रज्ञानाचा कुशलतेने, काळजीपूर्वक व सुरक्षिततेने वापर करण्यासंदर्भात मागणीनुसार मार्गदर्शन करणे.
3. सायबर सुरक्षितता संदर्भात सर्व अधिकारी, पर्यवेक्षीय यंत्रणा, शिक्षक, मुख्याध्यापक, पालक, विद्यार्थी यांना योग्य व अचूक माहिती देऊन त्यासंदर्भात आवश्यक जनजागृती करणे.
4. तालुका, जिल्ह्याच्या पोलीस यंत्रणेतील सायबर क्राईम कक्षाच्या संपर्कात राहणे व त्यांची प्रसंगानुरूप मदत व मार्गदर्शन घेणे.
5. अनधिकृत, आक्षेपार्ह पोस्टस्, अफवा, समाजमाध्यमांवरील अपप्रचार, बदनामी, इ. बाबी टाळण्यासाठी शिक्षण यंत्रणेस मदत करणे व प्रसंगानुरूप कामकाज करणे.

तालुकास्तरीय आय.टी. सेल- सचिव

अ.नं.	तालुका	नांव	कार्यालय
1.	रत्नागिरी	श्रीमती अश्विनी काणे	गटसाधन केंद्र, पं. स., रत्नागिरी
2.	राजापूर	श्री. समीर तांबे	गटसाधन केंद्र, पं. स., राजापूर
3.	लांजा	श्री. विजय पेंडखलकर	गटसाधन केंद्र, पं. स., लांजा
4.	संगमेश्वर	श्री. समीर काब्दुले	गटसाधन केंद्र, पं. स., संगमेश्वर
5.	गुहागर	श्री. सचिन गायकवाड	गटसाधन केंद्र, पं. स., गुहागर
6.	चिपळूण	श्रीमती रुपाली गुंदेकर	गटसाधन केंद्र, पं. स., चिपळूण
7.	खेड	श्रीमती मनीषा सिसोदिया	गटसाधन केंद्र, पं. स., खेड
8.	दापोली	श्री. प्रकाश फडके	गटसाधन केंद्र, पं. स., दापोली
9.	मंडणगड	श्रीमती शबनम हवा	गटसाधन केंद्र, पं. स., मंडणगड

(निशादेवी वाघमोडे)
शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक, माध्यमिक)
जिल्हा परिषद, रत्नागिरी

(डॉ. ग. आ. पाटील)
प्राचार्य
जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था
रत्नागिरी

जाक्र/पंसखे/शिक्षण/सशिअ/ १९८८ /२०२०

पंचायत समिती(शिक्षण),खेड

दिनांक - ०४/०८/२०२०

प्रति,

मा.प्राचार्य

जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था,रत्नागिरी

विषय - व्हर्च्युअल तंत्रज्ञानाचा अध्यापनात वापर याबाबतचे मार्गदर्शन मिळणेबाबत..

महोदय,

कोव्हिड - १९ या साथीच्या काळात शैक्षणिक वर्ष सुरु झालेल असुन विदयार्थ्यांना online तंत्रज्ञानाच्या माध्यमातुन खेड तालुक्यातील सर्व शिक्षक अध्यापन करीत आहेत.सदरचे अध्यापन - अध्ययन प्रक्रिया अधिक प्रभाविपणे होण्यासाठी शिक्षकांना नवनविन तंत्रज्ञानाची माहीतीचे मार्गदर्शन सोबत दिलेल्या नियोजना प्रमाणे online माध्यमातुन खेड तालुक्यातील सर्व शिक्षकांना आपले स्तरावरुन मिळावे ही विनंती.

सोबत-

शिक्षक माहिती नियोजन तक्ता

आपला विश्वासू

गटशिक्षणाधिकारी

पंचायत समिती,खेड

Scanned with CamScanner